

DE PLENITUDINE
POTESTATIS ROMANI PONTIFICIS
IN ECCLESIA DEI

OPUSCULUM

EX OPERIBUS IO. DE TURRECREMATA

ORDINIS PRAEDICATORUM S. R. E. C.

A FR. IOANNE THOMA GHILARDI

EIUSDEM ORDINIS

EPISCOPO MONTISREGALIS

DEPROMPTUM

TAURINI
APUD PETRUM H. F. MARIETTI
TYPOGRAPHUM PONTIFICIUM
MDCCCLXX.

254
4 D
28

DE PLENITUDINE
POTESTATIS ROMANI PONTIFICIS

IN ECCLESIA DEI

OPUSCULUM

EX OPERIBUS IO. DE TURRECREMATA

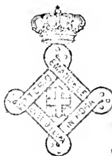
ORDINIS PRAEDICATORUM S. R. E. C.

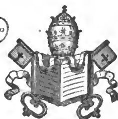
A FR. IOANNE THOMA GHILARDI

EIUSDEM ORDINIS

EPISCOPO MONTISREGALIS

DEPROMPTUM

TAURINI
APUD PETRUM F. HYACINTHI MARIETTI
TYPOGRAPHUM PONTIFICIUM
MDCCCLXX.

Plura probantur auctoritate ipsorum Summ. Pontificum, qui canones scribunt in causa propria

Causa Concilii Vaticani coacti: sunt Epi et alii Ecclesiam antiquitatem evaluere — hoc bene.

PRAEFATIO

Gravissimum Sanctae sedis Apostolicae privilegia, honorem et auctoritatem defendendi ac promovendi munus, quod in ordinatione episcopali suscepimus, prae oculis semper habentes, virium licet nostrarum infirmitatis conscii, nequivimus quin in quaestione, quae hisce diebus agitatur, de infallibilitatis pontificiae dogmatica definitione, mentem nostram aperiremus.

Duobus id opusculis praestitimus, quorum altero exurgentes propter ipsammet definitionem timores removere, altero Honorium Papam vindicare studuimus ab accusationibus nonnullorum, qui defendere eum potius debuissent, cum obiurgatione digni quovis tempore sint habendi filii, qui culpas patris, si quas forte detegant, patefacere non erubescunt.

Cum autem novos quotidie libellos prodire videamus ab adversariis infallibilitatis pontificiae vulgatos, compertumque sit huiusmodi oppositionis causam ex hoc praesertim oriri, quod iusta et recta constitutionis Ecclesiae idea non habeatur, haud inopportunum duximus aliquot capita simul collecta, ad instar tractatus, edere classici operis *De Ecclesia* a praeclarissimo Cardinale Io. De Turrecremata conscripti, quae ad rem nostram plurimum faciunt (*).

(*) Brevitatis amore, alia eiusdem operis capita non adiicimus, rati ad finem nostrum sufficere quae proferimus. Editio, qua usi sumus, ea est, quam in Tomo XIII suae *Bibliothecae Pontificiae* Clarissimus Roccaberti inseruit.

Haec capita, quibus luculenter demonstratur ecclesiasticae potestatis plenitudinem in solo Summo Pontifice residere, causam vulgandi nobis etiam praebuit opusculum incerti auctoris, *ad instar manuscripti impressum*, quo, ut dogmatica definitio impediatur, sequentes quaestiones proponuntur: « 1° Num regimen Ecclesiae sit monarchicum absolutum, an monarchicum temperatum? seu alio modo, num Romano Pontifici concessa sit a Christo Domino *tota omnino plenitudo potestatis*, an concessa sit potissima quidem pars potestatis, sed non tota, ita ut tota plenitudo ecclesiasticae potestatis constet tum ex potestate Romani Pontificis, tamquam elemento potissimo, et ex potestate Episcoporum, tamquam elemento longe inferiore, et priori subordinato? 2° Num magisterium et iudicium supremum et infallibile ita resideat in Romano Pontifice, ut ipse solus, independenter a quacumque cooperatione et consensu fratrum suorum et Ecclesiae, sit supremus et infallibilis iudex? »

Praedicti opusculi, quod non exiguae molis est, completo examini instituendo, uti par esset, tempus nobis deest. Binas tamen quaestiones ita solvere posse credimus, ut iis omnibus, qui veritatem sincero animo nosse cupiunt, satisfiat. Libello hoc nostro primae respondetur; dabimus operam ut altero quantocius, eo meliori quo fieri possit modo, secundae respondeatur.

Faxit Deus, ut sollicitudines nostrae, quae ad maiorem ipsius gloriam, et sanctae matris Ecclesiae bonum unice tendunt, felicem sortiantur effectum.

† FR. IOAN. THOMAS *Episcopus Monregalensis.*

CAPUT I.

Quod Romanus Pontifex habeat plenitudinem potestatis in Ecclesia Dei; et explicantur 15. in quibus maxime illa ostenditur.

Caeterum considerata bene principatus amplitudine, ad quem Romanus Pontifex assumptus est, et multitudine ac varietate rerum, in quibus per eum universitati fidelium providere occurrit; necesse habemus confiteri, quod Romanus Pontifex, cui universalis Ecclesiae cura commissa est, in plenitudinem potestatis sit a Christo evocatus. In omni enim communitate bene recta, oportet apud supremum residere plenam potestatem se extendentem ad omnia necessaria, et evidenter expedientia bono Reipublicae illius communitatis. Cum ergo Papa sit supremus in communitate totius Christianitatis, utpote caput et rector omnium fidelium, sequitur, quod apud illum plenitudo resideat potestatis extendens se ad omnia necessaria, et expedientia saluti Reipublicae Christianae. Quod etiam sanctorum Patrum testimoniis clarissime ostenditur. Dicit enim beatus Cyrillus Alexandrinus Patriarcha in lib. thesaurorum: Sicut Christus accepit a Patre Dux sceptrum Ecclesiae gentium, ex Israel egrediens super omnem Principatum, et

potestatem, et super omne quodcumque est, ut ei genua cuncta curventur, sic et Petro, et eius successoribus plenissime commisit. Item B. Chrysost., ad consulta Bulgarorum, in persona Christi loquens, ita ait: Ter interrogo an me diligis, quia ter me trepidus et timidus negasti, nunc autem reductus, ne credant te fratres gratiam et clavium auctoritatem amisisse, quia amas me, coram ipsis iam tibi confirmo, quod meum est plenum. Item Innocentius Tertius in Concilio generali praesidens, ut in cap. Cum ex eo extra de poenit. et remiss. dicit: Cum Romanus Pontifex, qui plenitudinem obtinet potestatis, etc. Ubi considerandum, quod plenitudo ista potestatis quam in Romano Pontifice esse dicimus, non est ita simpliciter intelligenda, sicut est illa supremae auctoritatis, quae Deo Omnipotenti attribuitur, apud quem non est impossibile omne verbum, Luc. I. ut patet, nec est illa plenitudo potestatis excellentiae, quam praedicamus in Christo, ut etiam patet. Pro quo notandum, quod, ut inquit sanctus Thomas in 4. sententiarum dist. 15. quaest. 3. art. 1. ministri Ecclesiae instituuntur in Ecclesia divinitus fundata, et ideo institutio Ecclesiae praesupponitur ad operationem ministrorum, sicut opus creationis ad opus naturae. Quae institutio Ecclesiae consistit in fide et Sacramentis, et ideo ad ministros Ecclesiae, nec novos articulos fidei edere, nec editos removere, nec nova Sacramenta instituere, nec instituta removere pertinet, sed haec est potestatis excellentiae, quae soli debetur Christo qui est Ecclesiae fundamentum. Et ideo sicut Papa non potest dispensare, ut aliquis sine baptismo salvetur, ita nec quod salvetur sine confessione, secundum quod obligat ex vi Sacramenti. Haec sanctus Thomas. Sed plenitudo potestatis, quae ponitur in Papa, est plenitudo potestatis ministerialis, quanta scilicet necessaria est ad regimen universalis Ecclesiae, et salutem fidelium procurandam: sicut dicimus, quod plenitudo scientiae, sive omnis notitia veritatis est a Christo Ecclesiae promissa, Ioann. 16. ubi dicitur: *Cum venerit Spiritus veritatis, docebit vos omnem*

veritatem, quod non est accipiendum ita universaliter, quod quidquid sciri posset ab homine, revelandum foret Apostolis, sed omne illud, quod nobis ad salutem erat necessarium. Unde glossa super verba: Omnem veritatem, dicit, saluti necessariam. Amplius considerandum est, quod plenitudo potestatis in Romano Pontifice ostenditur in multis, de quibus inducemus 15 tantum ad praesens.

Primo quidem ostenditur plenitudo potestatis Romani Pontificis ex his, ex quibus excellentia Papalis dignitatis sive Principatus nobis figuraliter describitur. Beatus autem Bernardus describens nobis excellentiam dignitatis Papalis lib. 2. de consideratione ad Eugenium, ita inquit: Tu quis es? Tu Sacerdos magnus, Pontifex Summus, Princeps Episcoporum, haeres Apostolorum, Primatu Abel, gubernatu Noe, Patriarchatu Abraham, ordine Melchisedech, dignitate Aaron, auctoritate Moyses, iudicatu Samuel, potestate Petrus, unctione Christus. Haec ille. Ex qua admiranda descriptione luce clarius patet Romanum Pontificem in plenitudinem potestatis, de qua diximus, esse vocatum.

Secundo, ostenditur plenitudo potestatis in Romano Pontifice in extensione Principatus sui: extenditur enim in totum Orbem terrarum, nullus enim fidelis in toto Orbe Christiano eximitur ab eius Principatu. Quod manifeste ex superioribus patet, maxime ex illo Ioann. ult. Simon Ioannis: *Pasce oves meas, inter oves, illas et istas non distinguens: sed universas oves illi commendans*, ut exponit Chrysost. De qua Principatus universalitate beatus Chrysostomus super Act. Apostolorum, ita inquit: Petrus a Filio super omne, quod est filii, potestatem accepit: non ut Moyses in gente una, sed in universo Orbe.

Tertio, plenitudo potestatis in Romano Pontifice ostenditur in potestate clavium in foro conscientiae. Extenditur enim potestas clavium in eo ad omnia loca, ad omnes personas, ad omnes casus. Unde glossa super illud Matth. 16. *Tibi dabo claves Regni Coelorum, et quodcum-*

que, etc. dicit: Quia Christum Petrus prae caeteris maiori devotione confessus est, merito prae caeteris ipse collatis clavibus donatus est. Sequitur infra in gloss. *Quodcumque ligaveris super terram:* idest, quemcumque indignum remissione iudicaveris, dum vivit, indignus apud Deum iudicabitur, et quodcumque solveris, idest, quemcumque solvendum iudicaveris, dum vivit, remissionem peccatorum consequetur a Deo. Haec glossa, quae dicitur Rabani, sive Beda.

Quarto, plenitudo potestatis ostenditur in clavibus iudiciariae potestatis in foro exteriori. Valet enim de omnibus personis Orbis Christiani cuiuscumque status, aut conditionis exsistant, iudicare, est enim index totius Ecclesiae. Unde in cap. Episcopo 9. quaest. 3. dicitur: Ecclesia Romana sua auctoritate valet iudicare de omnibus. Item Pelagius in cap. Cuncta, inquit: Apostolica Sedes de omni Ecclesia habet Cephas iudicandi et per consequens mala, quibus homines a Deo avertentur, correctionis disciplina de medio tollere, et eradicare. Unde in figuram Romani Pontificis videtur esse dictum illud Ierem. I. ut testatur Innocentius Tertius in cap. Solit. extra de mand. et obed. qui cum fuerit de Sacerdotibus Anatoch, et interpretatur excelsus Domini, significat Summum Pontificem, qui in Ecclesia Dei est celsior caeteris, ut puta Generalis Vicarius Christi. Ecce constitui te super gentes, et regna, ut evellas, gloss. idest mala : et destruas, et disperdas, gloss. interlin. ragna diaboli, aedifices, gloss. idest Ecclesiam, et plantes, idest bona. Cum enim Romanus Pontifex caput totius Christianae communitatis Princeps exsistat, eius non tantum est promovere ea, et ordinare, quae ad bonum Reipublicae, et consecutionem supernae beatitudinis, quae finis ultimus Christianorum est, conferunt, sed ea tollere, et submovere prohibendo, et corrigendo, quae ad motionem ad talem finem fideles impediunt. Unde Alexander Tertius in cap. Cum, et plantare, extra de privil. ita inquit : Cum plantare sacram religionem, et planta-

tam fovere modis omnibus debeamus, numquam hoc melius exequimur, quam si nutrire ea, quae sunt recta, et corrigere, quae perfectum virtutis impediunt, commissa nobis auctoritate curamus. Haec ille. Quocirca Innocentius Tertius in cap. Novit. extra de iudic. dicit: Nullus, qui sit sanae mentis, ignorat, quoniam ad officium nostrum exspectet de quocumque mortali crimine corripere quemlibet Christianum, et si correctionem contempserit, per districtionem Ecclesiasticam coercere. Haec ille.

Quinto, plenitudo potestatis Romani Pontificis ostenditur in depositione Episcoporum. Unde beatus Bernardus in epistola quadam ad Eugenium Papam, pro Episcopo Eboracensi intruso dicit: Peremptoriam sententiam dare ad depositionem Episcoporum solius Romani Pontificis noscitur esse. Pro eo nimirum, quod etsi alii vocati sunt in partem sollicitudinis, solus ipse plenitudinem habet potestatis. De hoc etiam idem Bernardus in lib. de consideratione inquit, quod supra diximus.

Sexto, plenitudo potestatis Romani Pontificis ostenditur in hoc, quod eius potestas a nulla potestate humana exceditur, vel superatur, sed ipsa omnem aliam excedit, et superat. De Ecclesiastica potestate patet, quoniam ut ait Iulius Papa in cap. Nolite errare distinct. 11, in Sede Petri Dominus totius Ecclesiae Principatum posuit. De potestate terrena, sive saeculari patet etiam et diffuse ex alibi dictis. Ait enim ad propositum Gregorius Nazianzenus scribens Imperatoribus Constantinopolitan. ut in cap. Suscipitis distinct. 10. habetur: Lex Episcopi Sacerdotali vos subiicit potestati, atque istis tribunalibus vos subdit; dedit enim nobis potestatem, dedit Principatum multo perfectiorem Principatibus vestris: an numquid iustum vobis videtur, si cedat spiritus carnis, si a terrenis coelestia superentur, et divinis praeferantur humana? q. d. non.

Septimo, plenitudo potestatis ostenditur in hoc, quod non arctatur eius potestas ad hoc, ut semper servato or-

dine inferiorum potestatum operetur, sed potest mediantibus illis, vel illis intermissis, immediate in quemcumque Christianum operari, ut immediatus ordinarius Pastor, et Praelatus, quando viderit expedire, ut ex illo ultim. cap. extra de foro compet. aperte colligitur. Unde S. Thom. in tractatu contra impugnantes religionem inquit: Papa habet iurisdictionem immediatam in omnes Christianos: quia Romana Ecclesia nullis Synodicis institutis praelata est, sed Evangelica voce Domini, et Salvatoris nostri Primatum obtinuit, in cap. Quamvis dist. 21. In hac autem parte similitudinem quandam habet Omnipotentis Dei, qui mediantibus secundis causis operatur multa, quae per se ipsum facere potest, et aliquando praetermisso regularum causarum ordine, operatur. Propter quod Innocentius Tertius in cap. Antiqua extra de privil. dicit: Romana Ecclesia, disponente Domino, super omnes alias Ecclesias ordinariae potestatis obtinet Principatum, utpote mater universorum fidelium, et magistra.

Octavo, plenitudo potestatis Romani Pontificis ostenditur in exemptione inferiorum Praelatorum a superiori, ut Abbatum ab Episcopo, vel Episcopi ab Archiepiscopo, vel subditorum a suo priori, sicut monasteria et capitula ab Episcopis, quae exemptio fit a Romano Pontifice. De quo Bernard. lib. 3. de consideratione: Subtrahuntur Abbates Episcopis, Episcopi Archiepiscopis, Archiepiscopi Patriarchis, sive Primatibus: bona ne species haec est? Nimirum si excusari queat, vel opus sit faciendum, probatis vos habere plenitudinem potestatis, sed iustitiae forte, non ita facitis haec; quia potestis, sed utrum debeatis, quomodo est. Haec ille.

Nono, plenitudo potestatis Romani Pontificis ostenditur in hoc, quod non ligatur legibus a se factis, aut etiam sacrorum Conciliorum Canonibus, sed potest ex plenitudine potestatis super ius, et leges positas facere, et in Canonibus Conciliorum iuxta temporum opportunitatem, aut locorum, et personarum conditiones dispen-

sare. Unde ut dicitur in §. Is autem 24. quaest. 5. Romana Ecclesia ius, et auctoritatem sacris Canonibus impartitur, sed non eis ligatur. Idem in cap. Significasti extra de elect. Propter quod Innocentius Tertius extra de concess. praeben. in cap. Proposuit, dicit: Nos secundum plenitudinem potestatis de iure possumus supra ius dispensare. Cui sententiae beatus Thomas in quodlibeto art. 13. alludens ita dicit. Papa habet plenitudinem potestatis in Ecclesia, et ita quaecumque sunt constituta per Ecclesiam, vel Ecclesiae Praelatos, sunt dispensabilia a Papa, haec enim sunt, quae dicuntur esse iuris humani, sive positivi. Circa vero ea, quae sunt iuris divini, vel naturalis, dispensare non potest quia ista habent efficaciam ex institutione divina.

Decimo, plenitudo potestatis Romani Pontificis ostenditur in dispensatione actionum humanarum, puta votorum, et iuramentorum. Unde S. Thomas in 4. dist. 38. qu. 4. quaerens, utrum quilibet Praelatus in votis possit dispensare, dicit sic: Plenitudo potestatis in dispensando residet penes Summum Pontificem, alii autem participant de hac potestate, quantum eis concessum est. Et in 2. 2. q. 88. art. ult. dicit, quod quia Summus Pontifex gerit plenarie vicem Christi in tota Ecclesia, ipse habet plenitudinem potestatis dispensandi in omnibus dispensabilibus votis.

Undecimo, plenitudo potestatis in Romano Pontifice ostenditur in administratione, et dispensatione rerum Ecclesiasticarum. Alii autem Praelati, et Collegia habent potestatem coarctatam in administrando, et dispensando res suas, et transferendo dominium ipsarum, obligando, et alienando, quia nonnisi ex certis causis, et cum certis solemnitatibus iure possunt res Ecclesiae alienare, sicut patet extra de rebus Eccles. non alienand. Papa vero in istis solus sine consensu etiam cuiuscumque, et sine solemnitatibus potest res quascumque cuiuslibet Ecclesiae alienare, et alienando, dominium transferre; dum tamen hoc faciat ex iusta causa. Unde Hadrianus Papa omnes

Ecclesias, etiam Romanam, submisit Carolo, et eius successoribus quoad temporalia; de quibus per Imperatorem deberent investiri. Et hoc confirmat Leo Papa Othoni, et eius successoribus, ut habetur in cap. Hadrianus dist. 63. ubi D. Archidiaconus narrando varios modos dicendi, ita inquit: *Alii dicunt, quod hoc fecerint Apostolici ex plenitudine potestatis, sicut decimas aliquibus Regibus concesserunt, quod alius concedere non posset.* Haec ille.

Duodecimo, plenitudo potestatis Romani Pontificis ostenditur in hoc, quod, ut dicit sanctus Thomas in 3. dist. 72. quaest. 11, quaedam sunt superiorum ordinum, quae potest Papa committere inferioribus quibusdam, sicut Presbyteris; sicut concedit conferri minores ordines, quod pertinet ad potestatem Episcopalem. Ex qua etiam plenitudine potestatis, ut idem sanctus Thomas ibidem dicit, *Beatus Gregorius concessit, quod simplices Sacerdotes conferrent Sacramentum Confirmationis, ut in cap. Pervenit habetur dist.* 95.

Decimotertio, plenitudo potestatis Romani Pontificis ostenditur in dispensatione thesauri Ecclesiae: quoniam ipse solus, utpote Christi principalis Vicarius, et dispensator dat plenariam indulgentiam, et omni homini fideli de toto mundo. Unde sanctus Thomas in 4. distinct. 20. dicit sic: *Papa habet plenitudinem Pontificalis potestatis, quasi Rex in Regno; sed Episcopi assumuntur in partem sollicitudinis quasi Iudices singulis Civitatibus praepositi.* Et ideo potest facere indulgentias, prout vult, causa tamen exsistente legitima. Sed in Episcopis est taxata, secundum ordinationem Papae.

Decimoquarto, plenitudo potestatis Romani Pontificis ostenditur in hoc, quod dispositio totius Ecclesiastici ordinis quoad dignitates Ecclesiasticas, tamquam ad principalem Architectorem in Templo Domini; et dispensatio beneficiorum, tamquam ad servum, quem constituit Dominus super familiam, ut det illis tritici mensuram, pertinent ad Romanum Pontificem. Nam extra de praebend.

lib. 9. cap. Licet, dicitur, quod dispositio Ecclesiarum, et omnium beneficiorum mundi ad Sedem Apostolicam noscitur pertinere. Et in cap. Si duobus, extra ut lit. penden. in Clementina dicitur, et est definitio Viennen. Concilii, quod ad Romani Pontificis potestatem pertinet Ecclesiasticarum personarum dignitatum, aliorumque beneficiorum plena, et libera dispositio ex suae potestatis plenitudine.

Decimoquinto, plenitudo potestatis Romani Pontificis ostenditur in Canonizatione Sanctorum, quae ad solum Romanum Pontificem, ut ad Iudicem, et Principem universae Ecclesiae cum plenitudine potestatis praesidentem, pertinet, ut dicunt Doctores, et colligitur extra de reliquiis, et veneratione Sanctorum cap. 1. et 2. Et haec de illis, in quibus amplitudo Principatus Summi Pontificis ac plenitudo potestatis Apostolicae Sedis attendatur, ad praesens dixisse sufficiat. Quorum autem debitor exsistit Romanus Pontifex ex tanta amplitudine dignitatis, et potestatis, declarat devotus Bernardus in lib. 4. de consideratione ad Eugenium, ita dicens : *De cetero te esse oportere considera formam iustitiae, sanctimoniae specimen, pietatis exemplar, assertorem veritatis, fidei defensorem, Doctorem gentium, Christianorum Ducem, amicum Sponsi, Sponsae Paranymphum, Cleri Ordinatorem, Pastorem plebium, Magistrum insipientium, refugium oppressorum, pauperum Advocatum, Ministrorum spem, Tutorem pupillorum, Iudicem viduarum, oculum caecorum, linguam mutorum, baculum senum, ultorem scelerum, malorum metum, bonorum gloriam, virgam potestatum, malleum Tyrannorum, Regum patrem, legum moderatorem, Canonum dispensatorem, sal terrae, Orbis lumen, Sacerdotem Altissimi, Christi Vicarium, Christum Domini, et postremo Deum Pharaonis.* Haec ille. Quae omnia recte etiam plenissimam, et amplissimam insinuant in Romano Pontifice potestatem. Ex his clarissime confunditur error dicentium Romanum Pontificem non habere

in Ecclesia plenitudinem potestatis; qui, ut sanctus Thomas ponit in tractatu contra Graecos, contra unitatem Ecclesiae errant.

CAPUT II.

Quod solus Romanus Pontifex in Ecclesia Dei habeat plenitudinem potestatis.

Ostenso, quod Romanus Pontifex plenitudinem habeat potestatis, iam quod ipse solus in Ecclesia Dei huiusmodi potestatis habeat plenitudinem, dilucidandum est. Quod licet satis aperte ex superioribus posset intelligi, ex quibus Primatum eius demonstravimus: nihilominus hoc pro ampliori notitia auctoritatibus, et rationibus comprobabimus.

Et primo quidem colligitur ex illo, quod Dominus ad solum Petrum ait, Luc. 5: *Duc in altum, et laxate retia vestra*. Ubi Glossa ita dicit: *Aliis imperatur, ut laxent retia; soli Petro dicitur, « duc in altum, » idest in profundum disputationum.*

Secundo ex illo, quod Matth. 17. *Dominus soli Petro iubet hamo piscari*. Super quo beatus Ambrosius dicit, et habetur in cap. Est aliud distinct. 24. quaest. 1: Est aliud piscandi genus, quo genere solum Petro piscari Dominus iubet, dicens: *Mitte hamum*, etc. Ubi Glossa dicit: *Per hamum, intellige iurisdictionem, qua Petrus praefuit aliis: hoc genere piscandi, solus Petrus piscatur, quia habet potestatem ligandi, et solvendi prae aliis*. Haec Glossa.

Tertio, idem testatur beatus Cyrillus in libro thesaurorum, ita dicens: *Sicut Christus a Patre accepit ducatum, et sceptrum Ecclesiae gentium super omnem principatum et potestatem, et super omne quodcumque est, ut ei genua cuncta curventur plenissimam potestatem; sic et Petro, et successoribus eius plenissime commisit*. Et

infra: *Nulli alii, quam Petro, quod suum est plenum, sed ipsi soli dedit.* Haec Cyrillus.

Quarto, huius rei testis illustris est beatus Chrysostomus super illud Matth. 16. *Tibi dabo claves*, etc. ita dicens: Sicut Filius a Patre veniens, ad salutem omnium mittitur cum potestate plena super omnes, sic a Christo Petrus, et eius Ecclesia ad salutem omnium mittitur cum potestate omni super omnes, quod nulli hominum credimus esse concessum.

Quinto, hoc idem attestatur beatus Leo Papa in cap. Multum 3. qu. 6. et B. Gregor. in cap. Decreto, et Iulius Papa in cap. Qui se scit 2. quaest. 6.

Sexto, ad idem est beatus Bernardus, qui ut in superiori cap. inductum est, in quadam epist. ad Eugenium Papam apertissime profitetur, quod solus Romanus Pontifex habet plenitudinem potestatis.

Septimo, ad idem est beatus Thomas, qui saepe hoc repetit, ut in superioribus patet.

Consequenter hoc idem rationibus ostendamus.

Primo sic: Solus Romanus Pontifex in toto corpore universalis Ecclesiae post Christum est caput universale ministeriale ad regimen, et gubernationem totius universitatis fidelium, ergo solus ipse in corpore universalis Ecclesiae habet plenitudinem potestatis. Consequentia patet, quoniam solum caput in corpore hominis, ad cuius similitudinem de corpore Ecclesiae iuxta Apostolum ad Roman. 12. loquimur, habet plenitudinem sensus, et regitivae, ac gubernativae virtutis. Antecedens vero patet ex illo Ioann. 1. *Tu vocaberis Cephas,* quoniam iuxta Anacletum, et Isid. interpretatur caput.

Secundo sic: Solus Petrus, et eius successor est Generalis Vicarius Christi, in Ecclesia Dei locum eius tenens, ergo solus ipse habet plenitudinem potestatis: consequentia patet, antecedens etiam ostensum est.

Tertio sic: Romanus Pontifex est supremus hierarcha immediatus totius Ecclesiasticae Hierarchiae: patet; ipse

enim est Princeps, in quo totius Ecclesiae Dominus posuit Principatum, ut in cap. Nolite errare dicit Iulius Papa dist. II: ergo in solo ipso ponenda est plenitudo potestatis: consequentia videtur manifesta, quoniam in omni Hierarchia, in solo Hierarcha ponitur plenitudo potestatis. Unde Dionys.3. Eccles. Hierarch. postquam unamquamque Hierarchiam in suum Hierarcham docuit terminari, de proprietate Hierarcharum ita subiungit: Hierarchici autem ordinis virtus in omnibus caput sanctis totalitatibus, et per consequens ordines operatur propriae Hierarchiae mysteria. Et infra: Est ergo Hierarchicus ordo perfectiva naturae virtute adimpletus.

Quarto sic: Ecclesiasticus Principatus est Monarchicus, ergo in solo Summo Pontifice est potestatis plenitudo: antecedens patet supra ex multis. Unde Ioann. 10. dicitur: *Erit unum ovile, et unus Pastor*, et loquitur de Ecclesia. Super quo Theophilus in gloss. inquit: Attendant Manichaei: *quoniam unum ovile, et unus Pastor est novi Testamenti.* Consequentia patet, quia in Principatu Regali, sive Monarchico, suprema potestas in solo Principe collocatur, ut est Aristot. sententia, octavo Ethic. et 3. Polit.

Quinto sic: Romanus Pontifex habet plenitudinem potestatis in Ecclesia, et nullus alius a Romano Pontifice habet plenitudinem potestatis in Ecclesia. Solus ergo Romanus Pontifex habet plenitudinem potestatis in Ecclesia. Consequentia est manifesta per regulam ab exponentibus ad expositam. Maior patet ex praecedenti cap. Minor etiam patet. Tum auctoritatibus sanctorum in principio huius cap. inductis, scilicet beati Cyrilli, beati Chrysostomi, beati Gregorii, beati Leonis Papae, beati Bernardi, beati Thomae dicentium, quod non solus Romanus Pontifex sit vocatus in plenitudine potestatis, alii autem in partem sollicitudinis. Tum etiam ratione: quia si alii, ut puta Apostoli, recepissent a Christo, sicut Petrus plenitudinem potestatis, iam Petrus neque maior, neque supe-

rior, nec caput, neque Princeps fuisset Apostolorum, sed omnes fuissent in potestate pares, quod est haereticum, et saepenumero ab Ecclesia condemnatum, ut supra inductum est.

Sexto sic: Dicit Apostolus ad Rom. 13. Omnis anima potestatibus sublimioribus subdita sit. Et subiungit: Quae a Deo sunt, ordinata sunt; ergo oportet, quod Praelatio attendatur secundum ascensum, et descensum, non secundum aequalitatem. Quare necesse erit secundum ordinem rectum Ecclesiae, quod suprema potestas regiminis et plenitudo iurisdictionis stet in uno primo, et supremo, in quo solo sicut in primo, et in simplicissimo in illo genere est status omnis Praelationis Ecclesiasticae.

Ultimo sic: Principatus est quoddam totum potestativum, cuius haec est natura, quod secundum completam rationem, et plenitudinem perfectionis sit in uno solo, scilicet in Principe, in aliis vero, in quos distributum est per gradus diversarum dignitatum, ac officiorum, est aliqua participatio ipsius, sicut Principatus Regni est in uno, videlicet Rege, in aliis vero secundum participationem quandam, videlicet secundum potestatem praesidis, et tribuni, et milenarii, et centurionis, et quinquagenarii, et decani, sive decurionis. Exemplum etiam huius totius potestativi apparet in sacramento ordinis: cuius tota plenitudo est in uno ordine, scilicet Sacerdotio, in aliis vero est quaedam participatio ordinis, ut dicit S. Thom. in 4. distinct. 24. Et hoc figuratum est in hoc, quod Dominus dicit num. 11. Moysi: Auferam de Spiritu tuo, et tradam eis, ut sustentent tecum onus populi. Ergo in Principatu Ecclesiastico ita dicendum est, quod plenitudo potestatis illius in uno solo sit, puta in Principe supremo universalis Ecclesiae, puta in Romano Pontifice. Unde in cap. Basilicas de consecrat. distinct. 1. et in cap. Nolite errare distinct. 11. habetur, quod in Apostolica Sede Dominus totius Ecclesiae posuit Principatum, et beatus Augustinus, contra Donatistas, et in epi-

stola ad Glorium, et Eliuntium dicit, quod in Romana Ecclesia semper Apostolicae Cathedrae viguit Principatus. Ex quibus manifeste confunditur error, et stultitia Marsilii de Padua dicentis, Papam non habere aliquam plenitudinem potestatis, absque determinatione, idest concessione Imperatoris.

CAPUT III.

Quod potestas iurisdictionis omnium Praelatorum Ecclesiae derivetur a Papa, sive Apostolica Sede mediate, vel immediate. Arguitur prima via, scilicet ex ordine aliorum Apostolorum ad Petrum.

Postquam pro modulo parvitatis nostrae superius explicavimus, quod tam ad fidei christianae conservandam unitatem, quam ad optimum Ecclesiae regimen necessario unus in Ecclesia erat dandus Rector, et caput totius Reipublicae Christianae cum plenitudine potestatis, et quod huiusmodi sit Romanus Pontifex, restat nunc videndum de habitudine, quam habet ad alios Ecclesiae inferiores Praelatos in origine potestatis, utrum scilicet alii Ecclesiarum Praelati potestatem iurisdictionis, quam habent, immediate suscipiant ab Apostolica Sede; an sicut Papa, ita et Episcopi immediate suscipiant a Christo. Dicimus cum sancto Thoma tam in 2. sententiarum quam in 4. sententiarum, quam in 4. contra gentiles, qui sanctus Thomas inter Doctores de hac materia loquentes magis rationabiliter, et magis conformiter ad dicta sanctorum Patrum, et per consequens magis consonanter ad pietatem fidei loqui videtur, quod tota iurisdictionis potestas aliorum praelatorum, de lege communi derivatur a Papa. Quam conclusionem triplici via probare intendimus. Primo, ex ordine aliorum Apostolorum ad Petrum in potestate iurisdictionis. Secundo, rationibus. Tertio, ex inconvenientibus, quae sequuntur ex opposito modo dicendi.

Prima via sic arguitur: Apostoli alii a Petro, non susceperunt potestatem iurisdictionis immediate a Christo sed mediante Petro. Ergo sequitur, quod etiam nunc praelati, qui sunt in Ecclesia, iurisdictionis potestatem suscipiant immediate a Papa, et non a Christo. Consequentia est optima,antecedens vero auctoritatibus, et rationibus multipliciter probatur, et declaratur. Auctoritate primo beati Anacleti, qui ut habetur in cap. Sacrosancta, dist. 22. dicit: Inter Apostolos quaedam fuit discretio: licet omnes Apostoli essent; Petro tamen a Domino concessum est, ut reliquis omnibus praeesset Apostolis, et Cephas, idest caput, et principium teneret Apostolatus. Cum autem nomine capitis, et principii, origo designetur potestatis, non videtur posse dici beatus Petrus caput, et principium tenere Apostolatus, nisi ab eo potestas iurisdictionis derivaretur in Apostolos ceteros.

Secunda auctoritas est beati Cypriani in epistola, quae de unitate Ecclesiae inscribitur ad Novatianum, et habetur in cap. Loquitur Dominus ad Petrum 24. quaest. 1. *Ego dico tibi, quia tu es Petrus, et super hanc petram aedificabo Ecclesiam meam.* Super unum aedificat Ecclesiam. Et quamvis Apostolis omnibus, post Resurrectionem suam, parem, idest communem potestatem tribuat, et dicat: *Sicut me misit Pater, et ego mitto vos; accipite Spiritum sanctum:* tamen ut unitatem manifestaret, unitas eiusdem, originem ab uno incipientem sua auctoritate disposuit, hoc erant utique ceteri Apostoli, quod Petrus, pari consortio praediti, et honoris, et potestatis, gloss. in ordine, et dignitate consecrationis, non administrationis plenitudine, sed exordium ab unitate proficiscitur, ut Ecclesia Christi una esse monstretur. Haec Cyprianus. Ubi cum ait, quod Christus, ut Ecclesiae unitatem manifestaret, potestatis originem ab uno incipiente disposuerit, manifeste dat intelligi, quod solus unus, scilicet Petrus, super quem unum fundatam dicit Ecclesiam a Christo immediate potestatem susceperit iurisdictionis;

alii vero Apostoli, mediante ipso Petro. Plane, ut videtur, si immediate omnes Apostoli potestatem iurisdictionis recepissent a Christo, origo potestatis non incepisset in Ecclesia ab uno Apostolorum, cum data fuisset simul, et immediate omnibus.

Tertia auctoritas est B. Augustini, qui super Ioann. homil. 114. dicit sic: Petrus Apostolus propter Apostolatus sui primatum gerebat figurata generalitate Ecclesiae personam. Quod enim ad ipsum proprie pertinet natura, unus homo erat, gratia unus Christi, unus idemque primus Apostolus. Sed quando ei dictum est: *Tibi dabo claves Regni Coelorum, et quodcumque ligaveritis,* etc. universam significabat Ecclesiam. Et infra: *Ecclesia ergo, quae fundatur in Christo, claves ab eo Regni Coelorum accepit in Petro, idest potestatem solvendi, et ligandi peccata.* Sed videtur, quod hoc, quod soli Petro attribuitur ratione primatus, non esset verum, si alii Apostoli cum eo immediate iurisdictionem recepissent a Christo, quia, dato illo, Ecclesia non in solo Petro, sed etiam in aliis Apostolis claves recepisse diceretur.

Quarta auctoritas est beatissimi Leonis, qui ut habetur in cap. Dominus, dist. 19. ita dicit: Huius muneris Sacramentum, ita Dominus ad omnium Apostolorum officium pertinere voluit, ut in beatissimo Petro omnium Apostolorum summo principaliter collocaret, ut ab ipso quasi quodam capite dona sua velut in corpus omne diffunderet, ut extorrem se ministerii intelligeret esse divini, qui ausus fuisset a Petri soliditate recedere.

Quinta auctoritas est eiusdem in sermone 3. ordinationis suae ita dicentis: Multo dignum est ad beatissimi Petri gloriam contemplandam, aciem mentis attollere, et hunc diem in illius potissimum veneratione celebrare, qui ab ipso omnium charismatum fonte, ita copiosis est irrigationibus inundatus, ut cum multa solus acceperit, nihil in quemquam sine eius participatione transierit. Et infra: De toto mundo unus Petrus eligitur, qui, et uni-

versarum gentium vocationi, et omnibus Apostolis, cunctisque Ecclesiae patribus praeponatur, ut quamvis in populo Dei multi sint Sacerdotes, multique Pastores, omnes tamen proprie regat Petrus, quos principaliter regit et Christus. Magnum et mirabile, dilectissimi, huic viro consortium potentiae suae tribuit divina dignatio, ut si quid cum eo commune ceteris voluit esse principibus, numquam nisi per ipsum dedit, quidquid aliis non negavit. Ecce quam clara luce Leo iste beatissimus irrefragabilis auctoritatis inter Patres Ecclesiae dicit, quod quidquid commune Christus cum Petro ceteris voluit esse principibus, videlicet Apostolis, non nisi per Petrum dedit, quidquid, scilicet, quod donabile esset per hominem, aliis non negavit. Et ita manifeste habetur, quod caeteri Apostoli, non immediate a Christo iurisdictionem acceperint, sed mediante Petro Apostolo eorum Principe.

Sexta auctoritas est Alexandri Papae in cap. Audivimus 24. quaest. 1. sic dicentis : Unde cum Dominus daret omnibus discipulis parem ligandi ac solvendi potestatem, Petro prae omnibus claves Regni Coelorum se daturum promisit, dicens: *Tibi dabo claves Regni Coelorum*. Quicumque ergo ab unitate Ecclesiae, quae per Petrum intelligitur, fuerit alienus, execrare potest, consecrare non valet: excommunicationis, vel reconciliationis potestatem non habet. In qua auctoritate duo sunt praecipue notanda. Primo, quod beato Petro prae omnibus datae sunt claves, in quo datur intelligi, quod beatus Petrus in potestate iurisdictionis superior, et maior fuerit omnibus aliis Apostolis, etiam simul coniunctis, et per consequens successor Petri, videlicet Romanus Pontifex, superior maiorque sit omnibus Praelatis, etiam simul coniunctis. Secundo notandum est id, quod dicitur, quod beatus Petrus Apostolus pro omnibus suscepit claves Ecclesiae, in quo manifeste denotat, quod alii Christi discipuli, et eorum successores potestatem iurisdictionis non accepe-

runt, nisi per Petrum, et ita non immediate a Christo. Ubi considerandum est, quod cum dicitur Petrus suscepisse pro omnibus, et prae omnibus potestatem, non est intelligendum ipsum pro omnibus accepisse ad modum, quo unus procurator nomine aliquorum aliquod donum, sicut castrum, aut principatum accipit a principe; sed intelligendum est ad modum, quo dicimus solem recepisse lumen a Deo pro omnibus stellis, et prae omnibus. Prae omnibus, quantum in maiori plenitudine, quam ceterae stellae. Pro omnibus, quantum in eo ordine, ut ab ipso sicut a fonte in ceteras stellas lumen descendat. Simile est de capite, quod pro omnibus, et prae omnibus membris virtutem recepit: prae omnibus quidem, quia in solo capite est plenitudo sensuum; pro omnibus quidem, quia ab ipso cetera membra sensum motus et regiminis suscipiunt. Ita est de Petro, qui non tantum auctoritate prae omnibus aliis donatus est, sed etiam caput et princeps aliis influens, in toto corpore Ecclesiae constitutus est, ut apertissime superius ostensum est ex doctrina Sanctorum. Unde Innocentius, in epistola, quam scribit ad Patres Episcopos in Concilio Carthagin. dicit, quod a beato Petro Episcopatus, et tota auctoritas nominis huius emersit.

Consequenter hoc idem ratione probatur. Et primo sic: ab eo, a quo quis non habet subditum, ab illo non habet aliquam potestatem iurisdictionis; sed alii Apostoli non habuerunt immediate subditos a Christo, ergo ipsi non habuerunt potestatem iurisdictionis immediate a Christo; consequentia patet, maior etiam: cum nullus ligare, aut absolvere possit, nisi subditum, cum a non suo iudice ligari nullus valeat, nec absolvi, de penit. et remiss. cap. Omnis; nam potestas iurisdictionis, qua aliquis potest absolvere, et ligare dicitur relative ad subditum, relativa autem, ut habet doctrina Aristot. in praedicamentis, posita se ponunt, et perempta se perimunt, unde sicut si non est servus, non est Dominus. Propter quod

secundum August. lib. de Trinit. Deus non fuit Dominus, quousque habuit creaturam suam. Ita non est subditus, non est Praelatus, nec iudex, qui possit eum iudicare ad Rom. 14. Tu quis es, qui iudicas alienum servum? suo Domino aut stat, aut cadit. Minor vero probatur, quia si Christus dedisset aliis a Petro subditos, aut omnes dedisset, aut aliquem. Non est dicendum primum, quod dedisset omnes, quia ut dictum est, pluralitas principatuum non est bona, ut dicitur 12. metaphysices. Et ideo ibi concluditur, unus ergo princeps. Tum secundo; quia tunc ovile Christi non esset unum, nec unus omnium pastor, sed plures, contra illud Ioann. 10. *Erit unum ovile, et unus Pastor*. Praeterea secundum non est dicendum: cum nullibi legatur Christus Apostolis populos immediate divisisse, nec facile est fingere, quos quibus subiecerit.

Item secundo ratione arguitur sic. Si Christus dedisset Apostolis immediate potestatem iurisdictionis, aut dedisset plenam, et omnimodam sicut Petro, aut particulariter limitatam, et coarctatam: sed neutram, ergo nullam. Consequentia est bona, maior patet a sufficienti divisione. Minor quoad primam partem patet. Primo, quia dicit beatus Cyrillus in lib. thesaurorum: nulli alii quam Petro Christus quod suum est plenum commisit, sed ipsi soli dedit. Secundo, quoniam si aliis Apostolis data fuisset potestas in ea plenitudine, qua Petro data est, Petrus nec maior, nec superior, nec princeps, nec caput fuisset Apostolorum, sed omnes in iurisdictionis auctoritate pares fuissent, quod est erroneum: ut enim S. Anacletus inquit in cap. Sacrosancta, dist. 22. inter Apostolos quaedam fuit discretio; licet enim omnes Apostoli essent, Petro tamen a Domino concessum est, ut reliquis omnibus praeesset Apostolis, et Cephas, idest caput, et principatum teneret Apostolatus. Secunda vero pars minoris, quae dici', quod etiam Christus non dedit Apostolis potestatem aliquam limitatam, patet, unde nec possibile est fingere cer-

titudinem talis limitationis. De talibus autem, quae facta esse dicuntur maxime circa Apostolos de clavibus Ecclesiae, nihil videtur asserendum, quod de Scripturis sanctis non habeat testimonium explicite, vel implicite, quod in hac parte non datur. Et hoc de primo puncto brevitatis causa sufficiat.

CAPUT IV.

In quo probatur eadem conclusio secunda via, scilicet per rationes.

Consequenter eadem conclusio, videlicet quod potestas iurisdictionis praelatorum derivetur a Papa, probanda est secunda via, videlicet per rationes.

Primo sic. In omni principatu potestas iurisdictionis derivatur ad quamcumque personam illius principatus a Monarcha, sive Principe illius principatus; sed Papa est Princeps, sive Monarcha in sacro Ecclesiae Principatu; ergo sequitur, quod potestas iurisdictionis omnium inferiorum Praelatorum derivetur a Papa. Consequentia est bona, maior patet ex sententia Diod. qui tam in Ecclesiastica, quam coelesti Hierarchia docet, ab ipso Hierarcha in omnes hierarchiae personas lumen irradiationis perfluere. Minor vero, quod scilicet Papa sit Princeps, et Monarcha totius Ecclesiastici Principatus, ex superius inductis auctoritatibus ostensum est; in quibus sancti Patres ipsum, et Ecclesiae totius Principem, et caput praedicant, et attestantur. Dicit etiam Chrysost. super Act. Apostolorum, quod Petrus a filio super omnes, qui filii sunt, accepit potestatem, non ut Moyses in gente una, sed in universo Orbe. Et Theophilus super illud Luc. 22. *Tu aliquando conversus, confirma fratres tuos,* dicit, quod Petrus obtinuit, quod esset antistes mundi. Item in Ecclesiastico officio legitur ei Christus dixisse: *Super plebem meam Principem te constitui.*

Praeterea sic confirmatur ista ratio. In unoquoque

ordine ab eo, in quo maxime residet plenitudo virtutis, sive potestatis, originaliter dependet virtus omnium sequentium in illo ordine; sed Rom. Pontif. est primus in ordine Praelatorum Ecclesiae, et in quo solo residet plenitudo Ecclesiasticae potestatis; ergo sequitur, quod potestas omnium sequentium Praelatorum Ecclesiae dependeat, et derivetur ab ipso Rom. Pontif. Consequentia est bona, maior colligitur ex sententia Aristot. 2. metaphys. Minor est canon Concilii Constantinopolitani dicentis: Veneramur secundum Scripturas, et canonum definitiones sanctissimum antiquae Romae Episcopum, primum esse, et maximum omnium Episcoporum. Item in Concilio Chalcedon. acclamatum legitur a tota Synodo Papae Leoni: Leo sanctissimus Apostolicus oecumenicus, idest universalis Patriarcha, per multos annos vivat. Confirmatur hoc argumentum per illud beati Anacleti, qui ut dicitur in cap. In novo, dist. 21. ita dicit: In novo Testamento, post Christum Dominum a Petro incepit Sacerdotalis Ordo. Et causam subiungens ait: Quia ipsi primo Pontificatus in Ecclesia datus est, dicente Domino ad eum: *Tu es Petrus, et super hanc petram aedificabo Ecclesiam meam.*

Tertio sic. Inter habentia ordinem secundum influentiam, omnia, quae aliis influunt, virtutem influendi recipiunt a primo illius ordinis: sed ordo, qui est inter Romanam Ecclesiam, et alias Ecclesias, sive inter Romanum Pontificem, et alios Praelatos, est secundum influentiam; prout unus movet alium ad actus hierarchicos; ergo potestas iurisdictionis omnium Praelatorum Ecclesiae derivatur a Romano Pontifice. Consequentia est bona, maior probatur ex commento primae propositionis de causis; causa enim secunda virtutem causandi habet a prima. Minor vero patet auctoritate beatissimi Cypriani, qui ut in cap. Loquitur, 24. qu. 1. Ecclesias particulares ad Ecclesiam Romanam comparat, sicut radios ad solem, fluvius ad fontem, sicut ramos ad radicem. Patet etiam per illud, quod Iustinianus Imperator Chri-

stianissimus in auctoritate, Ut Romana Ecclesia Col. 3. ait: quod legum originem antiqua Roma sortita est, et Summi Pontificatus apicem, et Sacerdotii fontem apud eam esse, nemo est qui dubitet. Si ergo Romana Ecclesia fons est, et a fonte derivantur rivuli, sequitur quod aliarum Ecclesiarum iurisdictio derivetur ab ea.

Quarto sic. Omnia membra a capite recipiunt immediate derivationem virtutis, sensus, et motus sive regiminis: sed Romana Ecclesia est caput caeterarum Ecclesiarum; ergo caeterae Ecclesiae, et earum Praelati potestatis suae originem suscipiunt a Romana Ecclesia, sive a Romano Pontifice. Consequentia est bona, maior patet, quoniam, ut superius habitum est ex sententia Isidori, ex eo datum est capiti hoc nomen, quod sensus omnes, et nervi inde initium capiant, atque ex eo omnis vigendi causa oriatur. Minor vero ponitur in cap. Sacrosancta, distin. 22. ubi S. Anacletus dicit, quod Apostolica Sedes caput, et cardo, scilicet omnium Ecclesiarum, est a Domino, et non ab alio constituta; et sicut cardine ostium regitur, sic huiusmodi sanctae, Apostolicae Sedis auctoritate omnes Ecclesiae, Domino disponente, reguntur. Hoc autem quod ait, quod Apostolicae Sedis auctoritate omnes Ecclesiae reguntur, non videtur habere veritatem, nisi Praelati inferiores, qui regunt Ecclesias, regendi, et gubernandi illas ab Apostolica Sede accipiant potestatem.

Quinto sic. In omnibus causis agentibus ordinatis semper causae sequentes agunt in virtute causae primae, sicut in rebus naturalibus corpora inferiora agunt in virtute corporum coelestium, et in rebus voluntariis omnes artifices operantur secundum imperium summi architectoris; in ordine autem politicum regimen administrantium, omnes particulares potestates auctoritatem iurisdictionis suscipiunt a suprema potestate; sed in regimine Ecclesiastico, in ordine Praelatorum Ecclesiae habentium iurisdictionem, et potestatem actus Divinos exercendi circa fideles, primus, et Summus Pontifex est; ergo etc.

Sexto sic. Perfectior est Princeps Ecclesiae, quam legalis, Papa, quam Moyses: sed a Summo Praesidente Synagogae omnis alia potestas inferiorum derivabatur: ergo similiter est in Ecclesia, quod omnis iurisdictionis auctoritas inferiorum Praelatorum derivatur a Summo Pontifice, scilicet Papa. Consequentia patet, quia Synagoga figura fuit Ecclesiae, secundum quod dicit beatus Augustin. et beatus Dionys. Minor vero patet Exod. 18. et expresse Num. 11. ubi Dominus ad petitionem Moysi, qui in multitudine regiminis gravabatur, voluit quod idem Moyses eligeret sibi aliquos in adiutorium ad populi gubernationem. Et dicit textus, quod dedit Deus de Spiritu, qui erat in Moyse, illis septuaginta electis; et hoc ut videtur, ad significandum omnem potestatem iurisdictionis, et regiminis, a Summo Ecclesiae praesidente in alios derivari.

Septimo sic. Hierarchia Ecclesiastica est exemplata a coelesti, sicut ait beatus Dionysius, et nos supra induximus: sed in coelesti hierarchia sic est, quod radius Divinae illuminationis descendens in inferiores, tali ordine descendit, ut primo in superiores recipiatur, deinde per illos in inferiores profluendo descendat; haec autem est lex Divinitatis, inquit Dionys. 3. hierarchiae, per prima, media, et per media, ultima illuminari, ergo sic erit in hierarchia Ecclesiastica, quod potestas iurisdictionis, secundum quam attenditur ordo superioritatis, et inferioritatis inter Praelatos Ecclesiae, primum a Deo immediate in Papam descendat, et per eum in sequentes derivetur.

Octavo, teste eodem beato Dionys. 10. coelestis hierarchiae: Omnes hierarchiae sunt connexae, et ordines ipsi cuiuslibet hierarchiae sunt etiam connexi; haec autem connexio, secundum eiusd. divini Doctoris doctrinam, ut S. Thomas, et Albertus declarant, non tantum attenditur per relationem ad ultimum finem, secundum quem omnis hierarchiae finis est similitudo, et unitas ad Deum, sed secundum ea, quae sunt de essentia hierarchiae, scilicet

secundum ordinem, scientiam, et actionem. Secundum ordinem quidem, in quantum in omnibus hierarchiis invenitur distinctio per primum, medium, et ultimum. Secundum scientiam vero, in quantum irradiatio extenditur, procedendo a primo usque ad ultimos. Secundum actionem autem, in quantum primi habent actionem hierarchicam in medios et per medium in ultimos: sed Ecclesia nostra est ad instar hierarchiae disposita, et formata, ergo necesse est, nisi hierarchiam nostram inconvenientissime asserere inconnexam vellemus, potestatem Ecclesiasticam a primo nostrae hierarchiae, qui est Romanus Pontifex, in omnes inferiores procedere, et derivari. Processus patet; huius autem connexionis hierarchiae nostrae duo sunt evidentissima testimonia: primum est, quod, qui a beati Petri societate, et connexione Apostolicae Sedis segregatur, non potest absolvi a peccatis. Secundum est, quod talis existens sic Praelatus, ipsa potestate Ecclesiastica denudatur. De primo habetur in gloss. Matth. 16. quod Petrus ideo specialiter claves Regni Coelorum, et Principatum iudiciariae potestatis accepit, ut omnes per orbem credentes intelligant, quod quicumque ab unitate fidei, et societate Petri quovis modo seipsos segregant, nec vinculis peccatorum absolvi, nec ianuam Regni Coelestis ingredi possunt. De secundo habetur in cap. Factus, et in cap. Novatianus 7. q. 1. quae omnia sunt beatissimi Cypriani testimonia.

Nono sic. Potestas, quae data est uni in sua fontali plenitudine, non est in aliis, nisi derivata, et limitata, etiam pro illius voluntate, et ordinatione: sed potestas iurisdictionis Ecclesiasticae tota in sua fontali plenitudine data est Petro soli, et in eo suis successoribus, quoniam cura totius Ecclesiae sibi commissa est, Domino dicente: *Pasce oves meas,* Ioann. ult. Hoc enim, teste Chrysost. nulli alii Apostolo dictum est, neque tunc, neque ante, neque post. Ergo talem potestatem perfectam, ac plenam solus Petrus habuit, habetque solus successor Petri, qui

ob hoc Papa, id est pater patrum nominatur. Ergo omnes alii Ecclesiae Praelati non habent potestatem iurisdictionis, nisi prout Papa limitat, et disponit.

Decimo, confirmando rationem praedictam, arguitur sic. Ecclesiae particulares ad Ecclesiam Romanam comparantur, sicut radii ad solem, sicut rivuli ad fontem, sicut rami ad radicem. Ergo sequitur, quod quidquid potestatis habent iurisdictionis, habent a Romana Ecclesia. Consequentia est bona, antecedens patet tam auctoritate Cypr. in c. Loquitur, 24. q. 1. quam Concilii Ephesini, quam etiam Petri Ravennatis, qui dicit, quod stipiti rami; quod capiti membra; quod soli radii; quod fonti rivuli; huic Apostolicae Sedis reverentiae debent omnes Ecclesiae, quas ubique terrarum Religio Christiana fundavit. Confirmatur haec ratio ex illo, quod Vigilius Papa scribens Eleutherio Episcopo, dicit: *Nulli, vel tenuiter scienti, vel pleniter sapienti dubium est, quod Ecclesia Romana fundamentum, et forma sit Ecclesiarum, a quo omnes Ecclesias principium sumpsisse, nemo recte credentium ignorat.* Haec ille.

Undecimo sic. Omnis iurisdictio, et potestas cuiuslibet Ecclesiae, et personarum in ea videtur ab eo derivari, et procedere, qui illam Ecclesiam sic fundavit in auctoritate, et iurisdictione; patet, cum fundamentum sit origo, et principium totius aedificii: sed omnes aliae Ecclesiae per orbem diffusae, sunt a Romana Ecclesia institutae, et fundatae. Ergo omnis iurisdictionis Ecclesiasticae auctoritas aliorum Praelatorum derivatur a Papa, sive a Romano Pontifice. Consequentia est bona, et antecedens pro minori habetur in cap. Omnes, dist. 22. ubi Nicolaus Papa ita inquit: Omnes, sive Patriarchae cuiuslibet apicem, sive Metropoleon primatus, aut Episcopatuum Cathedras, vel Ecclesiarum, sive cuiuscumque ordinis dignitatem, instituit Romana Ecclesia; illam vero solus ipse Christus fundavit etc. Item in cap. In illis, dist. 80. dicit Clemens Papa: Quod in illis civitatibus, in quibus olim apud

ethnicos primi flamines eorum, atque primi legis Doctores erant, Episcoporum Primates, atque Patriarchas beatus Petrus poni praecepit, in illis vero, in quibus erant eorum archiflamines, Archiepiscopos institui praecepit. In singulis vero ceteris civitatibus singulos, et non plures Episcopos constitui praecepit, qui Episcoporum tantum vocabula sortirentur: quoniam nec inter ipsos Apostolos par fuit institutio, sed unus praefuit omnibus. Haec ille. Item ad idem facit cap. Quis nesciat, dist. 11.

Duodecimo. Omnis ille, cui committuntur vices alicuius superioris, habet iurisdictionem suam a committente, non autem a se, nec ab alio; sed Papa, cui a Christo omnium fidelium cura commissa est, omnibus aliis committit vices suas, et impertitur partem sollicitudinis suae, in his quae exequuntur pertinentia ad regimen Ecclesiae; ergo videtur, quod omnes alii Praelati a Papa immediate habeant, quidquid iurisdictionis voluntarie, vel contentiose habeant. Maior patet, quoniam is, qui mandata iurisdictione utitur, nihil proprium habet, sed utitur solum iurisdictione eius, qui mandavit; minor vero probatur auctoritate beati Gregorii, et habetur in cap. Decreto 2. q. 6. ubi sic ait: Sancta Romana Ecclesia ita vices suas aliis impertivit ecclesiis, ut in partem sint vocati sollicitudinis, non in plenitudinem potestatis; et in cap. sequenti Iulius Papa ita dicit: Ipsa namque Ecclesia, quae prima est, ita reliquis Ecclesiis vices suas credidit largiendas, ut in partem sint vocatae sollicitudinis, non in plenitudinem potestatis. Et Leo Papa in epistola ad Anastasium Episcopum Thessalonicensem inquit: Vices enim nostras ita tuae credimus charitati, ut in partem sis vocatus sollicitudinis, non in plenitudinem potestatis. Unde Magister in historia Ecclesiastica tractans illud Exod. 18. Moyses omnia, quae Ietro, etc. dicit sic: Sicut Moyses consilio Ietro constituit Tribunos, et Centuriones, et Quinquagenarios, et Decanos; sic Romana Ecclesia plurimos vocavit in potestatem sollicitudinis; scilicet Primates,

Episeopos, Arehiepiseopos, Archipresbyteros, et minores Sacerdotes. Si ergo hos vocavit Sancta Eeelesia, impertiendo eis partem administrationis suae, videtur, quod ipsi non sunt a Christo immediate, sed a Petro, vel sueeessoribus eius.

Tredecimo sic. Quilibet fidelis tenetur eredere unam esse Sanctam Ecclesiam Catholicam: sed ad unitatem Eeclesiae requiritur, quod omnium Praelatorum potestas iurisdictionis derivetur a Romano Pontifice; ergo necesse est, quod quilibet fidelis hoc eredat, et teneat. Consequentia bona, maior patet, cum sit articulus fidei, et dicatur Cant. 6. Una est columba mea, una est perfeeta, dieit gl. id est, Eeelesiast. Minor probatur, quoniam unitas Ecclesiae, ut habetur a beato Cypriano in epistola de Unitate Eeelesiae, et habetur in cap. Loquitur, 24. q. 1. necessario attenditur in ordine ad unam fontalem originem totius potestatis Ecclesiasticae, quam esse dieit Apostolicam Sedem, sive Romanum Pontificem, super quem fundatam dieit Ecclesiam esse. Unde ait: Eeelesia Dei luce perfusa, per totum Orbem radios suos porrigit; unum tamen est, quod ubique diffunditur, nee unitas eorporis separatur, radios suos super universam terram eopia ubertatis extendit, perfluentes largitur rivos, latius pandit; unum tamen caput est, et una origo, et una mater feeunditas copiosa. Haee ille. Item S. Thomas eontra Gentiles lib. 4. cap. 76. dieit: Soli Petro promisit; *Tibi dabo claves regni coelorum,* ut ostenderetur potestas clavium per eum ad alios derivanda ad eonservandam Eeelesiae unitatem. Ex quibus manifeste eolligitur pertinere ad unitatem Eeclesiae, quod a Romano Pontifiee omnium aliorum Praelatorum derivetur auetoritas, quae erat minor probanda. Ex quibus videtur, quod negare potestatem iurisdictionis inferiorum Praelatorum in Eeclesia, a Romano Pontifice immediate non dependere, non solum praeiudieet Primatui Apostolicae Sedis, sed etiam unitati universalis Eeelesiae.

CAPUT V.

In quo probatur eadem conclusio tertia via, seu ex inconvenientibus, quae ex contrario modo dicendi sequuntur.

Illustrata praefatae conclusionis veritate duabus viis, iam tertia via, quae sumitur ex inconvenientibus, quae ex opposito modo dicendi sequuntur, restat declaranda.

Primo sic. Nullus potest licite immutare illud, quod est ex institutione, vel ordinatione Christi: sed si potestates inferiores essent immediate a Christo, sequeretur, quod Papa non posset circa eas facere mutationes, quas fecit dividendo Episcopatus, et ampliando territoria, et restringendo casus, vel extendendo; ipse enim erigit, sive de novo ordinat Ecclesias Cathedrales, 16. q. 1. Felix, et cap. Praecipimus. Item ipse subiicit unam Ecclesiam Cathedralem alteri, extra de offic. deleg. Quod translationem. Item unit duos Episcopatus in uno, et unum divìdit in duos, 16. q. 1. Et temporis. Item mutat Sedes Episcopales de uno loco ad alium, extra de translat. Praelat. cap. 1. et ita Sedes Apostolica hoc faciendo, sicut frequenter facit, de facto erraret in his, quae sunt iuris Divini, extendendo potestatem ultra mensuram debitam, quod est inconveniens; in Apostolica enim Sede, ut habetur in cap. 24. quaest. 1. semper immaculata permansit Religio Christiana.

Secundo sic. Nullus potest licite augere, vel diminuere ea, quae sunt iuris Divini, nisi ipse institutor: sed si potestates inferiorum Praelatorum essent immediate a Christo iure Divino, sequeretur, quod Papa non posset curam Parochialem, aut Abbatialem augere in Episcopalem; sed hoc est inconveniens, et contra usum Ecclesiae Romanae, quae de novo saepe erigit Ecclesias Cathedrales, 16. q. 1. Felix. Ergo etc.

Tertio sic. Si potestas iurisdictionis inferiorum Praelatorum est immediate a Christo, et nullo modo collative a Papa, falsum diceret Papa, cum de Ecclesiis providens ait: Providemus Ecclesiae tali, de tali persona, et praeficimus eum in Patrem, et Pastorem, ac Episcopum Ecclesiae, committentes ei administrationem in temporalibus, et spiritualibus in nomine Patris, etc. Sed quod erret Apostolica Sedes in his, est inconvenientissimum dicere, ergo et illud, ex quo sequitur.

Quarto. Simili modo arguitur ex communi modo loquendi, quo utuntur tam Summi Pontifices, quam Episcopi in institutione alicuius Curati in aliqua Parochia; dicunt enim: Ego confero tibi curam talis Parochiae; cura autem nihil aliud est, nisi potestas ipsa spiritualis iurisdictionis: sed si potestas iurisdictionis esset immediate a Christo, falsum dicerent omnes Ecclesiae Praelati sic loquentes: sed hoc est inconvenientissimum asserere, ergo illud, ex quo sequitur.

Quinto sic. Si potestas iurisdictionis inferiorum quorumcumque Praelatorum esset immediate a Christo, sicut est potestas ordinis, tunc sicut Papa non potest solo verbo conferre, vel auferre potestatem ordinis ab aliquo inferiori Praelato, per quamcumque depositionem, aut degradationem, quia non potest tollere, quod non dedit; item non posset Papa solo verbo dare, vel auferre potestatem iurisdictionis cuicumque inferiori Praelato, nec ipsos deponere, vel degradare, quod est inconvenientissimum, cum sit negare, tam plenitudinem potestatis Apostolicae Sedis, quam iura communia. Nec valet, si dicatur, quod non sit simile de potestate ordinis et iurisdictionis, quia super potestatem ordinis non habet Papa plenitudinem potestatis, habet autem super potestatem iurisdictionis, et ideo potest hanc tollere, et non primam. Istud non valet, quia si potestas inferiorum Praelatorum est a Deo immediate, sicut potestas Papae; Papa non habet super illam plenitudinem potestatis, immo nihil habet

potestatis super illam, cum sit immediate a Deo, et per consequens sicut nec unam tollere potest, ita nec aliam; servus enim nec tollere, nec mutare potest legem Domini sui, iuxta cap. Sunt quidam, 25. q. 1. Sed hoc est aperte falsum, et inconveniens, ergo et illud, ex quo sequitur.

Sexto sic. Si potestas inferiorum Praelatorum esset immediate a Christo, sicut potestas Papae, sequeretur, quod inferiores Praelati electi non indigerent ab homine confirmari, nec Curati per Patronos praesentati indigerent institutione Episcopi, nec oporteret, quod ab alio eis cura committeretur, sicut nec Papa indiget, qui electus canonice a solo Christo confirmatur, et instituitur: sed hoc est inconvenientissimum, cum hoc sit Ecclesiasticum ordinem perturbare; quia Curati ab Episcopis instituuntur, qui Ecclesias eis committunt, et curam animarum; unde mirum est dicere, quod ille, cui ab aliquo cura animarum committitur, non habeat illam curam immediate ab illo. Episcopus etiam ab Archiepiscopo, et ille a Papa confirmatur, et qui confirmat, ius dat, et confirmatus a confirmante habet illam potestatem, quam acquirit per ipsam confirmationem. Et sic patet quod cum Archiepiscopus, sive Patriarcha recipiat a Papa suam immediate potestatem, et ab illo Episcopus, et ab Episcopo Curatus; omnis potestas Ecclesiasticae iurisdictionis derivatur a Papa mediate, vel immediate.

Septimo ad idem sic. Si ita esset potestas iurisdictionis inferiorum Praelatorum immediate a Christo, tunc Papa non posset ea, quae ad inferiorum Praelatorum iurisdietionem pertinent, ad se advocare, vel aliis committere ad iudicandum: sed hoc est falsum, et inconveniens et contra plenitudinem potestatis Papalis; est enim Iudex universalis Ecclesiae, et habet potestatem de omnibus iudicare; ergo inconvenientissimum est illud, ex quo sequitur.

Octavo sic. Si potestas iurisdictionis inferiorum Praelatorum in utroque foro esset immediate a Deo, et non

a Papa, cum potestas divina non possit impediri ab homine, sicut nec potestas naturae; sicut potestas Papae non potest facere, quin ignis comburat stupam, si eam habet proximam: ita Papa non poterit facere per quamcumque excommunicationem, quin Episcopus possit excommunicare, et Curatus a peccatis absolvere. Consequens est falsum, et inconveniens: ergo et antecedens; consequentia videtur esse bona, et tamen falsitas consequentis patet, quia excommunicatus non habet usum clavium, nec etiam executionem in aliquo foro, unde sententia ab eo lata non tenet ipso iure, de sent. et re iudic. cap. Ad probandam. Si vero dicatur, quod Papa potest excommunicato populum subtrahere, et ideo non valet sententia lata in non subditum, licet iurisdictio sit de iure Divino, sicut potest de facto subtrahere materiam Eucharistiae Sacerdoti, tunc non poterit celebrare; non est simile, quia cum potestas iurisdictionis, et praelationis non sit aliud, quam relatio ad subditos, et relativa posita se ponunt, et perempta se perimunt, ut si est pater, est filius; et si est pater iure Divino, habet et filium iure Divino; si Praelati, et Episcopi habent potestatem praelationis, et curam animarum de iure Divino, per consequens habent subditos de iure Divino, nisi eis subtrahatur de facto, sicut panis potest subtrahi Sacerdoti volenti conficere, et tunc non poterit conficere, non quia panis desinit esse materia consecrationis, sed quia desinit esse materia praesens, et consecratio requirit materiam debitam, et praesentem: sed subtrahens non potest facere, quin panis de iure sit materia Sacramenti, et quin praesens de iure possit confici: ita absolutioni sacramentali, quae requirit praesentem, potest materia de facto subtrahi, et sic absolutio impediri: sed si de facto non subtrahatur, non potest de iure subtrahi, si subiectio est de iure Divino, et per consequens non poterit Papa impedire Episcopum, et Curatum, quin vere absolvat sibi poenitentialiter confitentem, sicut nec

quin consecret panem praesentem: sed excommunicatio, et absolutio non requirunt materiam praesentem in prospectu, sed solum in districtu; quia extra territorium ius dicenti impune non paretur: unde si Episcopus, et Curatus habent populum subditum in foro exteriori de iure divino, si de facto expellantur de Parochia, et Dioecesi, per nullam excommunicationem desinunt esse materia sua, quin possint ab eis absolvi, et ligari, quia ius Divinum per hominem non potest solvi. Si dicatur quod absolutio poenitentialis facta ab excommunicato non valet, quia scienter ei confitendo poenitens novum peccatum committit, ideo non est absolutionis capax, non valet, quia possibile est, quod ei confitens nescit Curatum excommunicatum, et sic non ponit obicem. Item in foro exteriori cessat instantia, in quo indistincte non tenet absolutio, nec excommunicatio facta ab excommunicato.

Nono sic. Si inferiores Praelati haberent immediate a Christo, et non a Papa potestatem iurisdictionis, tunc Papa non posset iudices dare, nec Legatos mittere ad Dioeceses Episcoporum, etiam propter eorum negligentiam, et defectum, nec Episcopi Confessores, et Praedicatores per Dioecesim; consequens est falsum, et absurdum, ergo et antecedens; consequentia patet per simile, quia Papa non mittit inquisitores per terram Regum, et Principum ad puniendum, et corrigendum; quia non habent ab eo suas iurisdictiones, et iustitias. Ergo similiter si Episcopi non habent iurisdictionem suam ab eo, non potest eis mittere Legatos, nec pari ratione Episcopus Praedicatores, nec Confessores per Parochias; falsitas autem consequentis apparet de offic. Legat. per totum, de offic. ordin. c. Inter caetera, ubi Episcopi mittunt per Dioecesim Praedicatores, et Confessores.

CAPUT VI.

In quo obiicitur contra antedictam conclusionem per adversarios, ex ordine Apostolorum ad Petrum.

Adversus conclusionem praefatam adversarii plurima obiicere perlegimus, quorum obiectiones ad eam triplicem formam reduci possunt, qua processum est ad confirmandam conclusionem praefatam.

Inchoantes vero ab ordine aliorum Apostolorum ad Petrum arguunt sic: Apostoli, et Christi Discipuli potestatem iurisdictionis, quam habuerunt, non receperunt immediate a Petro, sed a Christo, ergo sequitur quod Praelati in Ecclesia non recipiunt immediate potestatem iurisdictionis a Papa, sed a Christo; consequentia est bona; quoniam Praelati maiores, utpote Episcopi, succedunt Apostolis, et Praelati minores succedunt 72. Discipulis, ut in cap. In novo di. 21. ait Anacletus, et habetur in glos. Luc. 10. ergo videtur, quod sicut Papa dicitur suscipere immediate potestatem a Christo, quia succedit Petro, ita alii inferiores Praelati dicuntur suscipere potestatem a Christo immediate, quia succedunt aliis Apostolis, et Discipulis Christi; antecedens vero probatur auctoritatibus, et rationibus.

Primo auctoritate illa Matth. 18. *Quodcumque alligagaveritis super terram, erit ligatum et in coelis.* Quod vero hoc intelligatur de potestate iurisdictionis in foro exteriori per censuram Ecclesiasticam, patet, tum ex glos. interli. quae super verbo *alligaveritis*, dicit: vinculo anathematis; tum ex glos. beati Hieronym. ibidem quae dicit: Potestatem tribuit Apostolis, ut sciant, cum a talibus condemnantur, humanam sententiam Divina sententia roborari.

Secundo, auctoritate illa Ioannis 20. *Quorum remiseritis peccata, remittuntur eis, etc.* Quod verbum pertra-

ctans Leo Papa in Sermone Pentecostes, ita ait: Reducendorum peccatorum etiam tunc Apostoli receperunt potestatem, cum post Resurrectionem insufflavit, et dixit: *Accipite Spiritum sanctum*, etc. Ioann. 20. Item Gregorius super eodem ita inquit: *Principatum superni iudicii sortiuntur, ut vice Dei quibusdam peccata retineant, quibusdam relaxent, quorum in Ecclesia Episcopi locum tenent.* Non potest autem dici, quod intelligatur de potestate characteris, qua ordinati sunt Sacerdotes, quia talis fuit eis collata in Coena, quando dictum est: *Hoc facite in meam commemorationem;* ergo necesse est dicere, quod aliam potestatem, quam ordinis receperunt tunc Apostoli a Christo, et non est alia, nisi iurisdictionis; cum tamen duplex distinguatur potestas scilicet ordinis, et iurisdictionis; ergo etc.

Tertio, probant auctoritate illa Matth. 16. *Tibi dabo claves regni coelorum*, super quo verbo Leo Papa ita inquit: *Transivit in alios Apostolos ius ipsius potestatis, et ad omnes Ecclesiae Principes decreti huius constitutio commeavit: sed hoc singulariter creditur, quia cunctis Ecclesiae Rectoribus Petri forma praeponitur.* Item Rabanus ibidem in glos. ita inquit: Ligandi, et solvendi potestas, quamvis soli Petro videatur data a Domino tamen et caeteris Apostolis data est, nec non nunc in Episcopis, et Presbyteris omni Ecclesiae.

Quarto, auctoritate illa Luc. 6. *Vocavit Discipulos suos, et elegit duodecim ex ipsis, quos Apostolos nominavit.* Super quo verbo dicit beatus Ambrosius, quod cum ad propagandum auxilium salutis humanae per terrarum orbem, satores fidei destinaret, etc. ergo videtur, quod immediate Apostoli sunt a Christo destinati, et per consequens immediate ab eo potestatem iurisdictionis acceperunt.

Quinto, auctoritate illa Luc. 9. *Convocatis duodecim Apostolis, dedit illis potestatem super omnia daemonia, et ut languores curarent; et misit illos praedicare re-*

gnum Dei, et sanare infirmos, et ita videtur idem quod prius.

Sexto, probatur illa auctoritate Luc. 10. *Postquam designavit Dominus et alios 72. et misit illos binos ante faciem suam in omnem civitatem, et locum* etc. Super quo beatus Cyrillus ita dicit: *Postquam dixit, rogate Dominum messis, hoc fecit per seipsum, ita quod per se ipsum misit eos: sed ipsa missio, ut videtur, fuit collatio potestatis, ergo etc.*

Septimo, auctoritate illa Anacleti, et habetur in cap. In novo, dist. 21. ubi dicitur: *Caeteri Apostoli cum eodem, scilicet Petro, pari consortio honorem, et potestatem acceperunt*. Ecce quod dicit cum eo, non autem dicit ab eo; ergo videtur, quod omnes alii Apostoli acceperunt a Christo immediate potestatem, sicut et Petrus.

Octavo, auctoritate illa Cypriani, qua ait in cap. Loquitur 34. quaest. 1. quod Dominus post Resurrectionem parem potestatem omnibus Apostolis tribuit.

Nono sic: Petrus non videtur contulisse potestatem iurisdictionis Mathiae sed eam immediate habuit a Christo; ergo similiter alii Apostoli, et per consequens alii Ecclesiae Praelati, qui eorum loca in Ecclesia tenent; consequentia est bona, quia non magis videtur de Mathia, quam de aliis Apostolis; antecedens patet, quia electus fuit immediate a Christo, non autem a beato Petro. Unde super illud Act. 1. *Ostende quem elegeris,* dicit beatus Dionys. in libr. de Ecclesiastica hierarchia, quod Petrus recepit Mathiam ad numerum Apostolorum divina electione ostensum.

Decimo, arguitur idem de Paulo, qui potestam iurisdictionis immediate videtur a Christo recepisse, unde ipse ait 2. Cor. 10. *Et si amplius aliquid gloriatus fuero de potestate nostra, quam dedit nobis Dominus, non alius in aedificatione* etc. videtur, quod si non alius, quam Dominus, ergo non Petrus. Item ipse ait ad Galat. 2. *Mihi enim qui aliquid esse videbantur, scilicet Iacobus, Ce-*

phas, et Ioannes, nihil mihi contulerunt, ergo maiori ratione alii Apostoli receperunt a Christo, quos ipse Christus immediate vocavit.

CAPUT VII.

In quo contra conclusionem praefatam per adversarios obiicitur via rationum.

Secunda via sic, scilicet per rationes adversarii sic arguunt.

Primo. Dicit Bernardus scribens ad Eugenium: *Erras, si ut summam, ita et solam institutam a Deo aestimas tuam Apostolicam potestatem;* ait enim Paulus ad Romanos 13. *Omnis anima subdita sit potestatibus sublimioribus;* non ait sublimiori, tamquam in uno, sed sublimioribus, tamquam in multis; non tua ergo potestas sola a Christo instituta, sunt et mediocres, sunt et inferiores. Ecce quod ponit alias potestates inferiores institutas a Christo.

Secundo sic. Episcopi sunt sponsi Ecclesiae: sed hoc non nisi immediate gerendo vicem Christi veri Sponsi, ergo etc.

Tertio. Actorum 15. super quaestione mota de Legalibus veteris Testamenti observandis, vel non, cum fide Christi scribitur, secundum quod dicit magister in historiis, quomodo Petrus surgens primus ratiocinando dicit, non esse imponendum fidelibus iugum legis: facto autem silentio, Iacobus Hierosolymitanorum Episcopus adhaerens verbis Petri, auctoritate Pontificali protulit definitivam sententiam dicens: Viri fratres audite me, Simon narravit, etc. propter quod ego iudico, etc. quasi diceret meum est proferre sententiam, quia est in Dioecesi mea. Hoc autem non faceret post iudicium Petri, et in praesentia eius, si iurisdictionem haberet ab ipso Petro: quare nec Episcopi, qui sunt successores Apostolorum iurisdictionem habent a Papa, qui est successor Petri.

Quarto sic. Quod competit Sacerdotibus ex vi Sacramenti sui Ordinis habent immediate a Christo, sed potestas iurisdictionis quoad forum conscientiae est huiusmodi; ergo etc. Maior supponitur, minor probatur: quia quilibet Sacerdos accipit potestatem ligandi et solvendi in susceptione Ordinis, sed posse ligare, et solvere pertinet ad potestatem iurisdictionis: ergo, etc.

Quinto sic. Nobilior, et firmior videtur esse Principatus, cuius potestas iurisdictionis in singulis gubernantibus derivatur a Deo quam si ab aliquo homine puro derivetur cum talis potestas sic nobiliorem habeat originem, sed id, quod maioris nobilitatis est, tribuendum est Principatui ecclesiastico; ergo etc.

Sexto sic. Dionys. VI. Coelestis Hierarchiae postquam posuit, quod ordo pontificalis esset primus, et divinissimus omnium ordinationum dicit: Videmus enim omnem Hierarchiam in Iesu consummatam. Ex quo habetur, quod omnis Hierarchia immediate reducitur ad Christum: quod non esset, nisi omnis potestas in Hierarchia ecclesiastica esset immediate a Christo: ubi commentator ait, quod ordo episcopalis prae caeteris ordinibus ecclesiasticis proximus est Deo, et ultimus, idest consummativus aliorum; quia in ordine episcopali impletur omnis Hierarchiae dispositio.

Septimo. Ab illo quis dicitur in Ecclesia habere potestatem immediate iurisdictionis, a quo ponuntur Rectores Ecclesiae, a quo enim habet causa secunda, quod sit, habet quod causa sit; sed a Spiritu sancto ponuntur, qui Rectores, et Praelati Ecclesiae sunt secundum illud Act. 20. *Attendite vobis in universo gregi, in quo posuit vos Spiritus sanctus Episcopos regere Ecclesiam Dei.* Ex quo videtur, sive loquatur ad Episcopos, sive ad Presbyteros large dictos Episcopos, sive ad utrosque simul: quod illi, de quibus loquitur, ponantur in regimine Ecclesiae a Spiritu sancto, sicut successores Petri in loco eius: et per consequens, quod potestatem regi-

minis non habeant ab homine sed a Christo, processus videtur notus.

Octavo sic. Ab illo quis dicitur habere iurisdictionis potestatem in aliqua communitate, cuius dicitur esse Vicarius in communitate illa, sed sic est, quod alii Praelati in Ecclesia, sive Episcopi, sive etiam Curati non dicantur Papae, sed Dei Vicarii: ergo immediate habent a Deo potestatem suam; consequentia patet, et antecedens, pro maiori parte; minor vero patet ex gloss. super epistolam 2. ad Corinth. 6. et habetur 34. quaest. 4. Mulier. De Curatis vero patet per illud de poenit. dist. 3. §. Inter haec; ubi dicitur sic: Eum, quem Sacerdos iudicat, Deus iudicat, cuius personam in Ecclesia gerit.

Nono sic. Sicut se habent Principes ad Regem, ita videntur Episcopi se habere ad Papam, sed Principes non semper habent iurisdictionem suam a Rege; ergo nec Episcopi a Papa, maior videtur patere: unde de Apostolis dicitur Psal. 44. *Constitues eos Principes super omnem terram*. Minor vero probatur; quia saepe contingit, quod a Principibus habentibus iurisdictionem eligitur Rex, sed iurisdictio, quae habetur ante iurisdictionem Regis, non habetur a Rege.

Decimo. Illud, quod habetur per electionem populi, non habetur a Papa, sed iurisdictionem Episcoporum habetur per electionem populi: ergo, etc. Si dicatur quod non, quia requirit confirmationem. Contra; quia illa confirmatio non semper fit a Papa, sed ab Archiepiscopo: ergo non oportet, quod potestas Episcoporum sit a Papa.

Undecimo sic. Papa non habet rationem capitis principalis in Ecclesia, sed ministerialis: ergo influentia eius respectu Ecclesiae non attenditur quantum ad donationem, sive collationem potestatis, sed tantum quoad dispositionem subiecti recipientis: sicut instrumentum non attingit per se principalem effectum, sed disponit materiam ad dispositionem effectus quem causa imprimere intendit, et ita ergo dato, quod Papae, utpote Capitis,

sit influere in membra ecclesiastica, non sequitur propter hoc, quod eius influentia attendenda sit quantum ad collationem cuiuscumque potestatis: sed tantum quantum ad dispositionem recipientis; quia scilicet nominatio Papae, sive institutio, sive confirmatio disponit personam sic institutam ut assequatur potestatem ex antiqua collatione, processus videtur bonus.

Duodecimo sic. Alii Apostoli dicuntur fundamenta Ecclesiae sicut et Petrus. Unde ad Ephes. 4. scribitur: *Superaedificati super fundamentum Apostolorum,* et Apoc.21. dicitur: *Fundamenta civitatis* 12. in quibus scripta erant nomina 12. Apostolorum, sed illi, super quos fundatur Ecclesia, videntur immediate adhaerere Christo per acceptationem potestatis: ergo omnes Apostoli receperunt immediate a Christo potestatem.

CAPUT VIII.

In quo ponuntur adversariorum obiectiones sumptae ex inconvenientibus, quae dicuntur sequi ex conclusione praefata.

Praeterea adversarii conclusionem praefatam labefactare nituntur ex inconvenientibus quibusdam, quae videntur eis ex praefata conclusione sequi.

Arguunt enim sic. Potestas, quae est ab aliquo, deficit illo deficiente, cum virtus sequentium pendeat ex eo: unde siccata radice, ramorum deficit virtus, et extincto fonte, rivulorum aqua siccatur; si ergo potestas iurisdictionis aliorum praelatorum Ecclesiae derivatur a Papa sequitur, quod eo expirante, sive moriente, deficeret caeterorum praelatorum auctoritas; sed hoc est falsum, et inconvenientissimum: ergo illud, ex quo sequitur Consequentia est bona, et antecedens patere videtur, cum deficiente causa, deficit eius effectus.

Secundo sic. Si inferiores praelati iurisdictionem suam acceperunt immediate, non a Christo sed a Papa, tunc

videtur, quod potestas Papae se haberet ad potestates Episcoporum, sicut potestas regis ad potestatem iudicum institutorum per eum, et non sicut ad potestates principum, sed hoc est inconveniens, quia sequeretur, quod Episcopi non essent ordinarii, aut curati: sicut iudices non sunt ordinarii, ut videtur, consequentia videtur bona, et totum assumptum.

Tertio sic. Si potestas Episcoporum, et curatorum non differt a potestate iudicum, qui instituuntur a principibus, ita scilicet, quod tota potestas eorum est a potestate Papae, et quod pro libito talem potestatem confert Papa secundum quod sibi placet, tunc potestas eorum non differt a potestate commissariorum, quia utrobique quilibet habet tantum de potestate, quantum placet instituenti, sed hoc est falsum, et inconveniens, quia tunc Episcopus non posset committere, cum commissarii non possint committere.

Quarto sic. Si praelati alii potestatem iurisdictionis, quam habent, haberent non immediate a Christo, sed a Papa, tunc Papa posset ad libitum deponere etiam sine culpa, et sine causa Episcopos, sed hoc est falsum, et inconveniens: ergo et illud, ex quo sequitur. Consequentia videtur nota satis, maior patet, quia quilibet superior, a quo totaliter pendet potestas inferiorum, pro libito voluntatis potest amovere, et potestatem subtrahere a suis inferioribus, sicut Rex balivum, et Papa legatum suum mutare potest ad libitum sine peccato. Minor patet, quia dicit ibi Apostolus 2. Corinth. 10. Potestatem, quam dedit mihi Dominus, in aedificationem, non in destructionem, non est dubium, quin utens potestate ad oppositum eius, ad quod est ordinata, peccet.

CAPUT IX.

In quo respondetur ad obiecta adversariorum primo sumpta ex parte Apostolorum.

Tanta firmitate veritatis stabilita videtur conclusio praefata dicens, quod omnium aliorum praelatorum Ecclesiae iurisdictionis auctoritas, non modo quoad executionem, et usum, ut volunt aliqui dicere: sicut Gofridus de Fontanis, et Henricus de Gandavo in suis quodlibetis, et alii eorum sequaces: sed etiam quoad substantiam potestatis a Romano Pontifice mediate, vel immediate regulariter sit derivata, ut salvo meliori iudicio, in nullo ei videatur per adversariorum rationes praeiudicatum. Quod nos maxime faciemus manifestum, cum ad singulas adversariorum rationes adiungemus responsa. Habet autem inter alia fundamenta, praefata nostra conclusio fundamentum irrefragabile, definitionem scilicet Apostolicae Sedis, quae cum supra petram Christum fundata sit, in ea semper fides illibata permansit permanebitque. Definivisse autem videtur Apostolica Sedes hoc per plures summos Pontifices.

Primo quidem per Vigilium Papam, qui in decretis suis scribens Eleutherio Episcopo ita dicit: Nulli vel tenuiter scienti, vel pleniter sapienti dubium est, quod Ecclesia Romana fundamentum sit, et forma Ecclesiarum, a qua omnes Ecclesias principium sumpsisse, nemo recte credentium ignorat. Haec ille. Nota bene verba, quia si nullus credentium ignorare debet, quin omnes Ecclesiae a Romana sumpserunt initium, nullus etiam ignorare debet, quin etiam sumpserint et auctoritatem.

Secundo, hoc idem definivit per Nicolaum Papam Primum, qui scribens Mediolanensibus, ut habetur in cap. Omnes dist. 22. ita dicit: Omnes sive Patriarchae, idest, Patriarchatus cuiuslibet Apicem, sive Metropoleon primatus, aut Episcopatuum Cathedras, vel Ecclesiarum

sive cuiuscumque ordinis dignitatem instituit Romana Ecclesia: illam vero solus ipse fundavit etc. Nota verba, quod Ecclesia Romana instituit cuiuscumque ordinis dignitatem; ergo quod cuiuscumque ordinis iurisdictionis potestas ab Ecclesia Romana dependeat, nullus debet dubitare fidelis.

Tertio, definivit Apostolica Sedes per Innocentium Papam Primum, qui ut habetur in cap. Quis nesciat dist. 11. ita Episcopo Decentio scribens dicit: Quis nesciat, aut quis non advertat id, quod a Petro Apostolorum Principe Romanae Ecclesiae traditum est, ac nunc hucusque custoditur, ab omnibus debere servari, nec superinduci, aut introduci aliquid, quod auctoritatem debeat generalem aliunde accipere, vel exemplum, praesertim cum sit manifestum in omnem Italiam, Galliam, Hispaniam, et Africam, atque Siciliam, Insulasque interiacentes nullum instituisse Ecclesias, nisi eos, *quos* venerabilis Petrus, aut successores eius constituerunt sacerdotes, et ita oportet eos hoc sequi, quod Ecclesia Romana custodit a qua principium eos accepisse, non dubium est. Haec ille. Nota verba: principium accepisse, non dubium est; ergo,. et auctoritatis substantiam. Quarto definivit, sive testatur Apostolica Sedes per beatum Gregorium Papam, qui scribens Episcopis per universas Provincias, ut habetur in cap. Decreto 2. quaest. 6. ita de Romana Ecclesia ait quod ita aliis vices suas impertivit Ecclesiis, ut in partem sint vocatae sollicitudinis, non in plenitudinem potestatis. Quinto hoc idem attestatur Apostolica Sedes per Iulium Papam, qui ut in cap. Qui se scit, causa et quaest. supradictis ita dicit: Ipsa namque Ecclesia, quae prima est, ita reliquis Ecclesiis vices suas credidit largiendas, ut in partem sint vocatae sollicitudinis, non in plenitudinem potestatis. Nota verba impartivit, et largitus est vices suas aliis Ecclesiis. Cui iam dubium est, quin omnes aliae Ecclesiae auctoritatem suam habeant ab ipsa Romana Ecclesia, sicut in partiente,

et largiente illam? Nec potest dici, quod ista partitio, et largitio vicum suarum intelligatur de particulari, speciali, accidentali commissione, quam Papa facit quibusdam Ecclesiis quoad primatum, et dignitatem legationis, aut quotidianis commissionibus, quas facit ecclesiasticis personis. Dum primo: quia hoc non convenit nisi certis, et paucis, ac determinatis Ecclesiis et personis, auctoritates autem omnes loquuntur de omnibus aliis Ecclesiis in communi, sicut apparet ex forma dicendi. Tum secundo: quia huiusmodi commissio, quae fit certis personis, aut Ecclesiis est accidentalis, illa enim, quae sunt per accidens, non cadunt sub arte 2. Metaphys. unde auctoritates sunt intelligendae de potestate, quam habent caeterae Ecclesiae communiter, et non accidentaliter, quod scilicet talis procedat ab Ecclesia Romana.

Roborata iam sic conclusione nostra Apostolicae Sedis auctoritate, cui fas non est contradicere, respondendum est ad obiectá. Pro quorum tamen solutione, et materiae praesentis notitia clariori praemittemus in primis hoc notabile: tam ex beato Thom. in 1. sententiarum dist. 12. quam ex communi aliorum doctorum doctrina colligitur, quod cum dicitur aliquid habere potestatem immediate ab aliquo alio, potest intelligi dupliciter, vel quantum ad immediationem virtutis, vel quantum ad immediationem suppositorum agentium, a quibus habetur talis potestas. Si sermo currat de primo modo immediationis, tunc dicimus, quod omnis virtus, auctoritas, potestas, et iurisdictio, quae est in Papa, sive in aliquo quocumque Praelato, est a Christo immediate. Hoc patet, quoniam a nullo alio potest talis potestas conferri, nisi per potestatem existentem in Christo, sive collatam a Christo, sicut nulla alia causa a prima potest agere nisi per virtutem causae primae. Et de hoc modo immediationis non loquimur hic, quoniam hoc modo immediationis omnis potestas quorumcumque de Ecclesia, est immediate a Christo. Sed loquimur de secundo modo

immediationis, quae est ex parte suppositorum agentium, sive potestatem conferentium, quo modo tunc quis dicitur a Christo immediate potestatem aliquam suscipere, quando inter accipientem potestatem, et ipsum Christum conferentem, non est aliquod medium, scilicet, suppositum suscipiens a Christo, et conferens ipsam potestatem älteri. Et de isto modo immediationis loquentes, hic dicimus, quod sólus Petrus immediate a Christo potestatem iurisdictionis accepit, cui soli dictum est: *pasce oves meas, et tibi dabo claves Regni Coelorum.* Omnes vero alii Apostoli a Christo, mediante Petro potestatem susceperunt, dicente beatissimo Leone Papa, ut supra inductum est, quod Christus si quid aliis Ecclesiae Principibus voluit cum Petro esse commune, numquam nisi per ipsum dedit, quidquid aliis non negavit. His habitis, dicendum est ad rationem in oppositum.

Ad primam respondetur dupliciter. Primo negando consequentiam, ista enim consequentia non est bona: Apostoli, et Discipuli habuerunt potestatem iurisdictionis a Christo immediate, ergo et nunc Ecclesiae Praelati potestatem iurisdictionis habent immediate a Christo. Quod duobus exemplis facimus manifestum. Primum est de constitutione mundi: manifestum est, quod licet in principio mundi prima individua specierum sint immediate facta a Deo, támen de novo non fiunt immediate a Deo, quantum ad ordinem suppositorum agentium, immo fiunt mediante virtute coelesti, et mediantibus aliis causis secundis. Unde Aristot. 2. physicorum ait, quod sol, et homo generant hominem, sicut ergo non valet ista consequentia: In institutione mundi coeli, et elementa, ac aliae principales partes mundi fuerunt immediate a Deo facta, ergo etiam in propagatione rerum institutarum omnia, quae fiunt, fiunt immediate a Deo; ita etiam ista consequentia non est bona: Christus in prima constitutione et fundatione Ecclesiae, immediate constituit Apostolos, Episcopos, et Curatos quan-

tum ad potestatem iurisdictionis, ergo similiter in progressu Ecclesiae fundatae alii, qui sequuntur post institutos a Christo, sunt immediate a Christo instituti. Hoc etiam similiter patet in secundo exemplo, quod consideratur in regimine ordinis politici, licet enim Christus Princeps, et pastor principalis Ecclesiae, dum praesens esset in regno militantis Ecclesiae, secundum conversationem humanam instituisset per se Apostolos, et Discipulos in diversis iurisdictionibus, non sequitur propter hoc, quod ipso absente secundum conversationem humanam, alii, qui in regno Ecclesiae succedunt primis per eum institutis, sint ab ipso immediate instituti; poterunt enim esse instituti a suo Vicario generali, cui totius regni sui curam, et regimen committit: sicut contingit in politiis saecularibus, et etiam spiritualibus, quod cum principalis Dominus, longo tempore disponit absentare se, committit suo generali Vicario; ut si interim vacare contingat officia, aut loca aliqua, provideat de idoneis ministris. Quod ita credendum est factum esse, cum Christus alta coelorum peteret, ab Ecclesia militante potentiam suam corporalem, visibilemque subtracturus, beato Petro, tamquam eius generali Vicario curam, et regimen totius Ecclesiae suae plenissime commendaret. Unde in huiusmodi figura legitur Esdr. 7. Artafaxes Rex-Regum Esdr. 9. Vicario suo generali dat potestatem constituendi omnes Iudices in provincia suae Vicariae dic. Tu autem Esdra, etc. constitue praesides, qui iudicent omni populo. Quod maxime hic ita factum esse creditur, quoniam hoc et ad firmius unitatem Ecclesiae conservandam, et ad obedientiam pleniorem inferiorum Praelatorum ad suum generalem Vicarium plurimum conferret. Et ita patet, quod consequentia illa adversariorum nulla sit. Et ad probationem cum dicitur quod Episcopi succedunt Apostolis, et Presbyteri 72. Discipulis, ergo etc. respondetur, quod consequentia ista non est necessaria: Iste succedit illi in aliqua iurisdictionis potestate, ergo habet eam immediate ab eo, a quo

praedecessor habuit, clarissimum enim, est quod multi Praelati succedunt aliis in similitudine officii, aut potestatis, et non in modo accipiendi: sicut patet exemplariter de duobus Episcopis eiusdem loci sibi succedentibus, quod licet habeant similem potestatem episcopalem, non oportet, quod illam habeant eodem modo, quia unus potest habere eam per institutionem Papae alius per electionem, et simile exemplum est de curato, qui potest poni a Papa immediate, vel per confirmationem Episcopi. Et ita dato, quod Apostoli receperint a Christo immediate potestatem, non sequitur propter hoc, quod Episcopi, et Curati eodem modo, scilicet immediate suscipiunt a Christo potestatem. Quod etiam manifeste videtur patere ex Glos. Aug. et Cassiodori super illud Psalm. 44. *Pro patribus tuis nati sunt tibi filii,* ubi dicit: Post Prophetas Apostoli, et pro Apostolis Episcopi, et *alii,* quos Ecclesia genuit, et in sede patrum constituit. Haec Glos. Ecce quod manifeste facit, quod Ecclesia Episcopos genuit, et in sede Patrum constituit, ergo per consequens illis Ecclesia immediate potestatem contulit, et per consequens non habuerunt illam immediate a Christo, non ergo valet ista consequentia: Episcopi succedunt Apostolis similitudine officii, aut potestatis, ergo in modo recipiendi, ita quod immediate habeant illam a Christo, sicut Apostoli. Quod vero constanter dicitur ad probationem, cum inducitur similitudo de Papa, quod ipse dicatur, ideo immediate accipere potestatem a Christo, quod succedit Petro, qui a Christo habuit immediate, respondetur, quod non est simile de Papa, qui est universalis Vicarius Christi in tota universali Ecclesia, et de aliis Praelatis, qui sunt particulares Vicarii: particulares constitui possunt ab alio, quam a principali Domino, quoniam possunt institui a generali Vicario, non sic autem de generali Vicario, quoniam pro amplitudine, et universalitate potestatis, et auctoritatis suae non potest, nisi a principali Domino immediate consti-

tui, et ideo non est simile. Verum de hoc plenius dicemus in c. sequenti, et videbitur plane, quod rationes adversariorum sunt parvi pretii. Et haec sint dicta, quoad primam rationem. Secundo respondetur ad praefatam obiectionem negando antecedens, sive assumptum; videlicet quod Apostoli, et Discipuli receperint a Christo immediate potestatem iurisdictionis, quam habuerunt, quoniam hoc non videtur bene probabile iuxta auctoritates, et decreta sanctorum Patrum, ac rationes supra inductas per diversa capitula. Quare respondendum est ad auctoritates, et rationes inductas ad probandum antecedens praedictum.

Ad primam, quae inducitur Matth. 18. Quodcumque alligaveritis super terram, etc. respondetur, quod auctoritas nihil facit pro adversariis, quoniam per illa verba non est tunc data actu aliqua potestas iurisdictionis Apostolis, bene tamen promissa, vel insinuata dari in futurum eis, et successoribus eorum, non enim videtur, quod ante passionem suam Christus alicui Apostolorum dederit aliquam potestatem iurisdictionis. Quod ex multis colligi videtur. Tum ex eo, quod illo tempore convenit alicui habere potestatem iurisdictionis, pro quo competit exercere actum iurisdictionis in foro conscientiae, vel contentioso, sed ex dictis evangeliorum non apparet, quod aliquis Apostolorum exercuisset aliquem actum iurisdictionis ante passionem Christi, maxime cum illo tempore nondum facti essent sacerdotes, ergo, etc. Tum secundo, quia Christus ante passionem per se regebat Ecclesiam suam, non per officiales, aut Vicarios, ergo non videtur quod tunc aliquis Apostolorum habuerit potestatem iurisdictionis alicuius: maxime cum nulli Apostolorum Christus assignasset subditos aliquos, in quos iurisdictionem sibi datam exequi valuissent. Tum tertio, quia si data dicatur potestas iurisdictionis Apostolis a Christo actu regente Ecclesiam, aut plena, et illimitata super omnes fideles, sicut ipse Christus habebat, aut data est eis po-

testas limitata super aliquos, et super aliquos non, sed nullum horum videtur dicendum, non primum patet, non secundum, quia non est fingere limitationem talem, ergo, etc. Tum quarto: quia si tunc data fuisset Apostolis potestas iurisdictionis, tunc videtur, quod omnes alii Apostoli aequalem potestatem iurisdictionis recepissent cum Petro, quod non est dicendum, quia solus ille vocatus est in plenitudinem potestatis, qui etiam ipsorum Apostolorum Princeps erat a Christo ordinatus. Dicendum ergo videtur quod per illa verba dicta Apostolis ante passionem scilicet, *quodcumque alligaveritis*, etc. nulla auctoritas iurisdictionis data sit Apostolis, sed solum promissa, et insinuata dari in futurum, sicut praediximus, sicut nec Petro per verba illa Matth. 16. *Tibi dabo claves Regni Coelorum, et quodcumque solveris*, etc. Et ad verba Hieron. dicentis in Glos. quod potestatem *tribuit* Apostolis, dicimus, quod ly tribuit exponendum est, idest tribui promisit, quoniam enim Dei promissio certissima est, ideo Hieron. de potestate promissa loquens, more Scripturae loquitur, ac si iam data fuisset.

Ad secundam auctoritatem, quae habetur Ioann. 20. *Quorum remiseritis* etc. respondetur, quod ista auctoritas non loquitur de aliqua auctoritate iurisdictionis, sed tantum de potestate ordinis, unde S. Thomas respondens ad hanc auctoritatem in 4. dist. 19. dicit sic: Ad absolutionem peccatorum requiritur duplex potestas, scilicet ordinis, et potestas iurisdictionis, prima quidem potestas est aequaliter in omnibus sacerdotibus non autem secunda: et ideo, ubi Ioann. 20. Christus dedit Apostolis communiter potestatem dimittendi peccata, intelligitur de potestate, quae consequitur ordinem: unde, et sacerdotibus, quando ordinantur, illa verba dicuntur. Haec S. Thomas. Haec autem potestas, quae consequitur ordinem, est ille principatus superni iudicii, de quo dicit Greg. quam Apostoli tunc a Christo susceperunt. Cum autem arguitur ex adverso, quod non possit intelligi de potestate

ordinis, quia illam habuerunt in coena Domini, cum facti sunt sacerdotes. Respondemus cum eodem S. Thoma in 4. dist. 23. sicut superius lib. 1. cap. 82. notavimus, quod Dominus dedit Discipulis suis sacerdotalem potestatem, quantum ad principalem actum ante passionem, quando dixit: *Accipite, et manducate.* Unde subiungit. *Hoc facite in meam commemorationem;* sed post resurrectionem dedit eis potestatem sacerdotalem, quantum ad actum secundarium, qui est ligare, et solvere. Et ita patet, quod per illam auctoritatem non probatur intentum adversariorum. Praeterea quod praedicta auctoritas non faciat ad adversariorum propositum, sed magis confirmet propositum, patet ex ordine temporis, quo Christus verba illa dixit Apostolis, quoniam, ut inquit sanctus Thomas in 4. dist. 23, quamvis omnibus Apostolis data sit communiter potestas ligandi, et solvendi, tamen ut in hac potestate ordo aliquis significaretur, prima soli Petro data est, ut ostendatur, quod ab eo in alios debeat descendere; propter quod ei singulariter dixit Christus: *confirma fratres tuos, et pasce oves meas, idest loco mei,* ut dicit Chrysostomus, praepositus, et caput esto fratrum tuorum, ut ipsi te in loco meo assumentes, ubique terrarum te in throno tuo sedentem praedicent, et confirment.

Ad tertiam auctoritatem, quae ponitur Matth. 16. *Tibi dabo claves, etc.* super qua dicit Leo Papa, quod transiverit in alios Apostolos ius illius potestatis, respondetur, quod beatus Leo Papa verum dicit, nec dubium est aliquod, an Apostoli habuerint potestatem ligandi, et solvendi, sed an habuerint immediate a Christo, vel non, loquendo de immediatione suppositorum agentium. Dicimus ergo, quod ius potestatis transivit, et commeavit in alios Apostolos et Principes Ecclesiae, sed per Petrum; nam ut idem Leo inquit in 3. sermone ordinationis suae, quidquid caeteris cum Petro voluit esse commune, non nisi per Petrum dedit, quicquid aliis non negavit. Et hoc sonat verbum transitus, qui de extremo ad extre-

mum non fit nisi per medium, et quod ita etiam veniat intelligendum, non modo patet ex supradictis, sed ex eo, quod dicitur in fine eiusdem auctoritatis, ubi sic dicitur quod Petro hoc singulariter creditur, scilicet aliis dispensandum secundum illud 1. Corinth. 9. Dispensatio mihi credita est: fuit enim Petrus dispensator ille fidelis, quem constituit Dominus super familiam suam, Gloss. idest Ecclesiam Luc. 22. Eodem modo respondetur ad auctoritatem Rabani in Gloss. Dicimus enim, quod potestas data Petro, sit data aliis Apostolis, nihilominus tamen differenter, sicut exemplariter possumus dicere, quod Deus dedit lumen soli, et stellis, sed differenter, quia soli immediate, et in plenitudine, stellis vero per medium solis et in minori quantitate. Sic Christus dedit Petro Vicario suo generali, et Gubernatori totius Orbis Christiani, et in quantitate, sive mensura per Petrum limitanda secundum *partem* sollicitudinis, ad quam essent evocandi.

Ad quartam auctoritatem, quae habetur Luc. 6 respondetur negando consequentiam, quomodo ex illa auctoritate, nec ex dicto Ambrosii habetur, quod Christus tunc contulerit potestatem aliquam iurisdictionis Apostolis, aut discipulis, sed bene potestatem praedicandi. Huiusmodi autem potestas praedicandi distincta est a potestate iurisdictionis, quemadmodum multae aliae potestates, quae in Evangeliis leguntur datae Apostolis, sicut est potestas miracula faciendi, sicut est potestas baptizandi, sicut est potestas Sacerdotalis, sive conficiendi, sicut est potestas temporalia pro spiritualibus metendi, sicut est potestas ligandi, et solvendi in foro conscientiae. Unde ex collatione talium potestatum facta Apostolis, aut Discipulis non arguitur, quod data fuerit eis potestas iurisdictionis aliqua tunc a Christo.

Ad quintam, et sextam auctoritates per idem patet responsio. Quod vero dicebatur, quod missio sit collatio potestatis iurisdictionis, falsum est; licet enim sit collatio potestatis praedicandi, non tamen potestatis alicuius iu-

risdictionis. Quocirca ex hoc, quod Christus immediate miserit Apostolos, et Discipulos ad praedicandum, non habetur, quod Christus immediate dederit eis aliquam potestatem iurisdictionis.

Ad septimam auctoritatem, quae est Anacleti, respondetur iuxta gloss. decreti, quod loquitur de potestate ordinis, sive consecrationis, non autem de potestate iurisdictionis, de qua est praesens sermo, et ideo textus ille non favet in aliquo adversariis.

Ad octavam auctoritatem, quae est Cypriani in cap. Loquitur 24. quaest. 1. facilis est responsio per glos. eiusdem cap. quae ait, quod paritas illa accipienda sit in ordine, et dignitate consecrationis, non in administrationis plenitudine; in hoc enim Petrus superior fuit, et maior, utpote Apostolorum Princeps; ait enim beatus Clemens, et habetur in cap. In illis distinct. 80. quod inter Apostolos non fuit par institutio, sed unus praefuit omnibus. Et ita videtur, quod textus ille non de potestate iurisdictionis loquitur, sed de potestate ordinis, et ita non est ad propositum.

Ad nonam, in qua obiicitur de electione Mathiae, respondetur negando assumptum, et ad probationem dicimus, quod non sufficienter probat negatum, quoniam licet dicatur, quod a Christo immediate fuerit electus ad dignitatem Apostolatus, et ascriptus sacro numero duodenario Apostolorum, non habetur ex hoc, quod non fuerit aut Episcopus immediate a Christo consecratus, aut donatus aliqua iurisdictionis auctoritate; ista enim non habent ad invicem connexionem essentialem, sicut manifestum est, multo enim tempore Apostoli fuerunt Apostoli, et non Episcopi, nec aliquam habentes potestatem iurisdictionis; plures etiam in primitiva Ecclesia fuerunt Episcopi, qui non fuerunt Apostoli.

Ad decimam obiectionem de Paulo respondetur multipliciter. Primo, quod argumentum hoc non videtur facere ad propositum, quoniam cum dictum est, quod omnes

Praelati Ecclesiae a Romano Pontifice susciperent immediate potestatem iurisdictionis, additum est regulariter, non voluimus denegare quin aliqui potuissent recepisse a Christo immediate; licet enim lege communi nullus mundetur ab originali sine baptismo, secundum illud Ioann. 3. Nisi quis renatus fuerit ex aqua, et Spiritu sancto, non potest intrare in Regnum Dei, quod nullus ingreditur, nisi mundus, quia nihil inquinatum currit in illam gloriam: nihilominus Deus, qui nullis restringitur legibus, qui nec sacramentis suam ligavit potentiam, potest quemcumque mundare sine baptismo, aut aliquo Sacramento, per sanctificationis munus in utero, vel alio modo, sicut sibi placet. Ita in proposito dicimus, quod Deus Petrum instituens Pastorem, Principem, ac caput Ecclesiae, voluit de communi lege ad unitatem Ecclesiae servandam, ut ab ipso suo universali Vicario, et consequenter a *suis* successoribus omnes alii inferiores Praelati, et Rectores Ecclesiae universam iurisdictionis potestatem, ac regiminis auctoritatem susciperent, et recognoscerent. Nihilominus Paulo, aut alteri Apostolorum, sive etiam non Apostolo, sicut sibi placet dare potest, et potuit illam potestatem, et etiam maiorem, quam alii susceperunt mediante Petro. Sicut ergo non valet ista consequentia: A. est mundatus ab originali peccato a Christo immediate sine baptismo, ergo et alii, ita nec illa. Secundo respondetur, quod inducta de Paulo non procedunt, quoniam in illis non fit mentio de potestate iurisdictionis, sed de auctoritate praedicationis sive Evangelizandi verbum Dei, et ad hoc ipse immediate electus est a Christo secundum illud Act. Vas electionis est mihi iste, etc. Unde gloss. secundum illud 2. Corinth. 10. quoniam inducitur ex adverso. De potestate nostra, quam dedit Dominus, dicit gloss. De potestate Apostolatus, quam Dominus dedit nobis, non illis. Tertio respondetur, quod licet in principio Apostolatus, Paulus a Christo immediate auctoritatem praedicationis habuerit, nihilominus tamen post etiam a

Petro recepit, quando auctoritate Petri Paulus, et Barnabas per inspirationem Spiritus sancti missi sunt ad praedicandum, Act. 13. sicut tangit gloss. decreti capit. quis nesciat, dist. 11.

CAPUT X.

In quo respondetur ad secunda obiecta adversariorum, scilicet per rationes.

Responsione data ad obiecta adversariorum sumpta ex ordine Apostolorum ad Petrum, iam restat respondendum aliis rationibus illorum.

Et ad primam sumptam ex auctoritate beati Bernardi respondetur, quod beatus Bernardus dicens non solum Papalem, sed etiam alias potestates Ecclesiae esse a Christo, verum dicit, et oppositum asserere est erroneum, quoniam, ut Apostolus ait ad Rom. 13. omnis potestas a Deo est, sed hoc non obviat proposito nostro, quoniam non dicimus, quod potestas iurisdictionis Praelatorum Ecclesiae, non sit a Christo, absit hoc ab ore Christiano, sed quod non sit immediate a Christo immediatione suppositorum agentium, sed sit hoc modo immediate a Romano Pontifice, qui in regimine Ecclesiae, et dispositione eius vices gerit Iesu Christi sicut eius Generalis Vicarius, non dicit autem Bernardus, quod omnes potestates aliae Praelatorum sint immediate a Christo; unde non esset ad propositum.

Ad secundam rationem, quam fecit Henricus de Gandavo, quod Episcopi sunt sponsi Ecclesiae, etc. respondetur. Primo, quod ut inquit S. Thom. in tractatu contra impugnantes Religionem, et nos in superioribus tetigimus, sponsus Ecclesiae proprie est Christus, de quo dicitur Ioann. 3. Qui habet sponsam, sponsus est, ipse enim de Ecclesia suo nomini filios generat. Alii autem, qui sponsi dicuntur, sunt ministri sponsi exterius cooperantes ad generationem spiritualium filiorum, quos ta-

men non sibi, sed Christo generant. Qui quidem ministri in tantum sponsi dicuntur, in quantum vicem veri sponsi obtinent, et ideo Papa, quod vicem sponsi obtinet in tota Ecclesia, universalis sponsus Ecclesiae dicitur, Episcopus autem suae dioecesis. Secundo respondetur negando istam consequentiam: Episcopi in hoc gerunt vicem Christi, ergo per potestatem, quam immediate receperint a Christo. Ista consequentia non valet, quia vicem Christi gerunt per potestatem, quam immediate receperunt a Rom. Pontif. qui immediate vocat eos in potestatem sollicitudinis suae.

Ad tertiam de beato Iacobo, qui dixit: Ego iudico, etc. dicunt quidam, sicut Henricus de Gandavo uti supra in responsione cuiusdam argumenti, quod licet Petrus potuisset ferre sententiam, nihilominus, quia congruum fuit, et decens, ut quilibet superior permittat gaudere inferiorem sua potestate ordinaria, ubi eam habet exercere, et ideo Petrus permisit Iacobo in sententia illa ferenda uti iure suo, sicut Papa cum est in Civitate aliqua, non aufert propter hoc officialem, nec curiam Episcopo illius Civitatis, sed de his, quae ibi emergunt ei, iudicium dicitur. Sed ista responsio non videtur nobis rationabilis; quoniam hic est spiritualis causa propter quam hoc non debuit Petrus permittere, licet enim communiter fiat, et decenter, sicut dictum est, in particularibus negotiis ad tribunal Episcopi deductis, non tamen decenter, et convenienter hoc fit, cum fidei universalis est, quod ventilanda, et declaranda, non ad tribunal Episcopi deducitur, sed ad tribunal Papae, sive Concilii universalis, ubi Papa universaliter praesideat; sicut fuit de quaestione legalium, super qua venit Paulus, et Barnabas ad Petrum, et ad alios Apostolos, et Presbyteros, qui erant Hierusalem, ut dicitur Act. 15. quoniam tunc non ad loci Episcopum, sed ad Papam, ad quem maiores causae pertinent, et qui in omni loco est ordinarius, cum approbatione Patrum Concilii pertinet praefatae quaestionis definitio, et ita factum est hic, quoniam non Iacobus, sed Petrus tamquam omnium

Princeps definivit, unde beatus Hieron. in epistola 22. ad August. Petrum Principem dicit huiusmodi decreti, idest institutorem; beatus vero Iacobus non definiens, sed definitionem factam per Petrum promulgans, sive pronuncians, quia specialis illius loci erat Episcopus, ait: Ego iudico. Unde magister Nicolaus de Lyra super hunc locum Act. 15. ita dicit: Licet Petrus esset principalis inter Apostolos, tamen detulit Iacobo in sua dioecesi, ut determinationem dubii proferret. Nota, quod non dicitur definiret, aut determinaret, scilicet determinationem, sed iam factam per Petrum proferret coram Concilio.

Ad quartam cum dicitur, quod competit Sacerdotibus, etc. respondetur negando minorem, et ad probationem respondetur, quod licet posse ligare, et solvere ad exeundum in actum necessario requirat potestatem iurisdictionis; nihilominus tamen secundum se ad potestatem ordinis pertinet.

Ad quintam cum dicitur, quod nobilior, et firmiorum, etc. respondetur dupliciter. Primo, quod non facit ad propositum, quoniam nos concedimus, quod in omnibus gubernantibus, sive regimen habentibus in Ecclesiae Principatu iurisdictionis potestas sit a Christo; licet in aliquibus inferioribus, mediantibus superioribus suis, usque ad primae Sedis Pontificem, a quo velut omnium capite, omnibus inferioribus profluit, iuxta sententiam sanctissimi Leonis Papae in cap. Ita Dominus, dist. 19. quemadmodum in Hierarchia Caelesti, a qua exemplata est Ecclesiastica; licet lumen revelationis in quemcumque Angelum descendat, a Deo Patre luminum descendat, nihilominus lex divinitatis ita habet, ut inferiores per medios, et medii per superiores illud recipiant. Secundo respondetur, quod si adversarii ita dicere vellent, quod nobilior sit principatus, cuius potestas iurisdictionis in singulis gubernantibus derivatur immediate immediatione suppositorum a Deo, quam sit mediante aliquo alio; dicimus, quod videtur nobis hoc esse falsum, quoniam non facere magis

videtur ad nobilitatem principatus, quod rectores eiusdem habeant immediate immediatione suppositorum agentium potestatem a Deo, quam si mediate, dum tamen habeant immediate immediatione virtutis. Unde non videtur, quod nobilior esset principatus universi, in quo praesidet Deus, si ipse immediate ageret omnia, nullo interveniente ordine causarum secundarum, quam nunc sit, nec sacer Principatus Hierarchiae Caelestis videtur, quod esset nobilior, si lumen revelationis, quod a superioribus per medios descendit in infimos, immediate a Deo in singulos descenderet. Immo videtur e contra, quia per hunc modum Deus magis nobilitat Angelos superiores, et medios, quos non tantum lumine suo replet, sed etiam participatione potestatis suae cooperatores efficit, dum ipsi a Deo illuminati, alios illuminant, et illustrant. Unde beatus Dionys. in fine 3. cap. Caelestis Hierarchiae de hoc ita dicit: Unusquisque Hierarchiae dispositionis ordo, secundum propriam analogiam, reducitur ad divinam cooperationem, illam perficiens gratia, et a Deo data virtute, quae divinitati, et naturaliter, et supernaturaliter insunt et ab ea superessentialiter inferiores actus, sunt ad possibilem Deum diligentium aliorum imitationem. Sensus est, ut dicit Albertus Magnus in 2. parte, quod illuminati a Deo reducuntur ad Dei cooperationem in hoc, quod sunt, sicut illuminati a Deo, ita alios illuminant, et perficiunt per gratiam, et virtutem datam eis a Deo. Item beatus Thom. in 1. parte, quaest. 103. artic. 6. hoc probat sic: Cum per gubernationem res, quae gubernantur, sint ad perfectionem deducendae, tanto erit melior gubernatio, quanto maior perfectio a gubernante rebus gubernatis communicatur. Maior autem perfectio est, quod aliquid in se sit bonum, et etiam sit aliis causa bonitatis, quam si esset solummodo in se bonum, et ideo Deus sic gubernat res, ut quasdam aliarum in gubernando causas instituat, in quibus etiam est Ordo derivationis potestatis superiorum ad inferiores; quoniam, ut dicit S. Thom.

ibidem, ex ordine ministrorum potestas Regia praeclarior redditur.

Ad sextam rationem, quae sumitur ex Dionys. respondetur, quod parum facit ad propositum adversariorum, aut nihil. Concedimus enim imprimis, quod Ordo Episcoporum sit primus, atque sublimissimus, scilicet ordinis dignitate, in qua omnes Episcopi sunt aequales; neque in ea Papa alios Episcopos excellit. Hoc autem dicimus non facere ad propositum; quia nos in praesenti non loquimur de potestate ordinis, sed iurisdictionis, in qua dicere quemlibet Episcopum esse summum, et sublimissimum, esset haereticum, quia licet quilibet Episcopus posset dici summus Sacerdos, ut in cap. Videntes 12. quaest. 1. et 2. quaest. 7. Accusatio, unus solus tamen est Summus Pontifex, scilicet Romanus Episcopus. Quod autem communiter dicitur, in Christo Iesu omnem hierarchiam consummatam, conceditur, ut tandem in Iesum, utpote in ultimum consummatorem, et perfectorem omnium, omnis hierarchia praeficitur, et consummatur, ordine tamen quodam, ita quod infima hierarchia per mediam, et media per supremam reducatur in Iesum consummatorem omnium, quae reductio intelligenda est, non quoad divinae essentiae visionem, quam omnes Angeli habent sine medio aliquo, sed quo ad revelationem mysteriorum gratiae. Quod vero ulterius dicitur, quod hoc non esset, nisi omnis potestas in Ecclesiastica Hierarchia esset immediate a Christo, et non a Petro, respondetur, quod hoc est falsum de potestate iurisdictionis loquendo, sicut patet ex dictis, et faciliter potest exemplariter ostendi in Hierarchia Caelesti.

Ad septimam rationem, quae sumitur ex illo Act. 10. Attendite, etc. respondetur, quod maior illius rationis est vera de eo, a quo sicut instituente immediate sunt in Ecclesia positi rectores, sicut autem non omnes rectores Ecclesiarum sunt positi a Spiritu sancto. Et ad auctoritatem, quae inducta est, respondetur, quod positio illa,

qua Spiritus sanctus dicitur posuisse ministros illos ad regendum Ecclesiam Dei, intelligenda est, non per modum immediatae institutionis, sive immediatae collationis potestatis iurisdictionis, sed per modum inspirationis, quemadmodum, qui canonica institutione positi sunt in Ecclesia Praelati, sive Rectores a Deo, sive a Spiritu sancto, dicuntur vocati ad regimen Ecclesiae suae; licet tamen non sint immediate a Deo instituti, sed mediante superiori Praelato. Unde gloss. super illud Apostoli ad Hebr. 5. *Ne quis sibi honorem assumat, sed qui vocatur a Deo,* dicit: Qui recte eligitur, a Deo vocatur.

Ad octavam rationem, in qua dicitur, quod Episcopi sunt Vicarii Christi, respondetur. Primo, negando maiorem universaliter illius argumentationis, dicentes, solum habere veritatem de Vicario generali a Principe constituto, non autem de particularibus, et secundum quid Vicariis, qui a generali Vicario constitui possunt, sicut est manifestum; unde et Episcopi dicuntur Vicarii Apostolorum, cum eorum vices gerant in Ecclesia, ut in cap. Quorum vices dist. 68. et nihilominus volunt adversarii concedere, quod ipsi receperint potestatem immediate ab Apostolis; illa ergo maior propositio non est universaliter vera, unde bene stat, quod tales particulares Vicarii a Vicario generali immediate constituantur, ut nihilominus aliquo modo dicantur Domini principalis Vicarii in quantum ministerialiter sibi cooperantur dispensando Sacramenta fidelibus, sicut patet de Sacerdote Curato, qui licet sit institutus immediate a Papa, sive ab Episcopo, Pastor, vel Confessor unius populi; nihilominus dicitur Vicarius Christi de poen. distin. 4. §. Inter haec. Secundo respondetur, quod falsum est, quod Episcopi non sint Vicarii Papae, nam Ecclesia Romana, ut habetur in cap. Decreto, et in cap. Sequenti, 2. quaest. 6. dicitur impartiri, et largiri aliis Ecclesiis vices suas. Item curatis quibusdam in sua ordinatione dicit Episcopus: Quanto fragiliores sumus, tanto amplius necessariis auxiliis indigemus. Illius

ergo vices gerunt, ad cuius auxilium assumuntur. Nec obstat, quod sunt Ordinarii, quia etiam Legatus a Latere est Ordinarius, et tamen est Papae Vicarius.

Ad nonam rationem cum dicitur, quod Papa sit caput ministeriale, etc. respondetur concedendo antecedens, et negando consequentiam. Pro quo notandum, quod sicut superius commemoravimus, iuxta sanctum Thomam, caput in alia membra dupliciter influit. Uno modo, quodam intrinseco influxu, prout virtus motiva, et sensitiva a capite derivatur in caetera membra. Alio modo secundum exteriorem quandam gubernationem, prout scilicet secundum visum, et alios sensus, qui in capite radicantur, dirigitur homo in exterioribus actibus. Interior autem influxus non est ab aliquo, nisi a solo Christo, cuius humanitas, ex hoc, quod est divinitati coniuncta, habet virtutem iustificandi, et per consequens Papa, et alii Ministri Ecclesiae, quantum ad hunc influxum non videntur habere ministerium, nisi quantum ad dispositionem subiecti per dispensationem Sacramentorum. Sed secundus influxus in membra Ecclesiae, quantum scilicet ad exteriorem gubernationem potest aliis competere, et secundum hoc Papa dicitur caput Ecclesiae, in quantum est gubernator, et rector Ecclesiae, dicente Domino beato Petro, cuius Romanus Pontifex successor est: *Pasce oves meas,* Ioann. ult. Et secundum hunc influxum exteriorem influentia Papae respectu Ecclesiae attenditur etiam quantum ad collationem potestatis in eos, quos vocat in partem sollicitudinis suae, quemadmodum in regimine regni videmus, quod a Rege, qui caput regni dicitur secundum illud Osee 6. *Optimates capita populorum,* omnis potestas regiminis, et gubernationis inferiorum ministrorum derivatur. Quod vero inducitur, quod instrumentum non attingit ad principalem effectum, sed disponit materiam, non est ad propositum, quoniam potestas regiminis non est principalis effectus, quem Christus principalis agens intendit inducere in animabus fidelium, ut omnibus notum

est, sed sit quasi instrumentum, quo mediante populus per Ecclesiae ministros gubernatur, et disponitur ad susceptionem hic divinae gratiae, et gloriae in futuro.

Ad ultimam rationem, in qua arguitur, quod Apostoli fuerunt fundamenta Ecclesiae, sicut Petrus; respondetur negando assumptum: si intelligatur, quod alii Apostoli fuerunt fundamenta Ecclesiae, sicut Petrus, idest in omni ratione, sive modo, quo Petrus, quoniam hoc est falsum, quoniam sicut superius explicavimus, beatus Petrus non solum dictus est fundamentum Ecclesiae ratione illa communi, qua caeteri Apostoli: videlicet, quia in fide, et Christi doctrina Ecclesiam fundaverunt, sed spirituali quadam ratione, scilicet ratione principatus, et auctoritatis summae sibi datae; principatus enim eius quasi basis quaedam est totius Ecclesiae; unde sibi soli dictum est Matth. 16. *Tu es Petrus, et super hanc petram aedificabo Ecclesiam meam.* Et ideo licet commune uerit Apostolis, quod immediate per fidem adhaererent Christo, suscipientes ab eo illustrationem doctrinae, sive fidei, nihilominus hoc proprium fuit Petro adhaerere Christo per immediatam susceptionem potestatis, et auctoritatis iurisdictionis ab eo: alii vero mediante Petro recipiunt a Christo. Et ideo hoc modo super alios Apostolos non dicitur fundata Ecclesia, quia tota potestas Ecclesiae fuit Petro collata, nec habet Ecclesia aliam potestatem iurisdictionis, nisi quam Deus Petro concessit. Et ideo dicit August. in cap. Quodcumque 24. quaest. 1. quod in Petro Ecclesia claves accepit.

CAPUT XI.

In quo respondetur obiectionibus adversariorum sumptis ex parte inconvenientium, quae dicuntur sequi ex conclusione praefata.

Ultimo argutum est contra praefatam conclusionem per adversarios, ex parte inconvenientium, quae affirmant sequi ex illa conclusione, quibus respondendum iam est.

Ad primam ergo dicitur, quod si sic esset, tunc deficiente Papa, aut vacante sede, deficeret potestas aliorum praelatorum: respondetur dicendum, quod hoc non sequitur, sicut superius iam diximus ad simile argumentum, quia cessante causa in fieri, tamen non oportet, quod cesset effectus iam factus, sed solum cessante causa in esse; non dicitur autem Papa ratione personae, quae corruptibilis est, quod sit causa in esse potestatis Ecclesiae, quia tunc bene sequeretur, quod adversarii dicunt, sed isto modo, scilicet in esse sedes Papalis, quae non moritur, extra de rescript. cap. Si gratiosae lib. 6. et quae fundata est a Deo, non potest destrui, et est causa omnium istorum in esse, persona autem non est causa, nisi in fieri, quando ipse facit aliquem Episcopum, vel Curatum. Et satis apparet consequentia illa adversariorum derisoria, quia isto modo probaretur, quod constitutiones factae per Papam non haberent vigorem sede vacante. Unde argumentum concludit, quod potestas Episcoporum, aut Curatorum non sit a Papa sicut a causa in esse, considerata persona sua. A sede autem papali sunt sicut a causa communi, quae semper permanet fundata super firmam petram. Unde et hoc argumentum bene probat, quod potestas Curatorum non sit ab Episcopis, nec ab eorum sedibus, sicut a causa in esse, quia destructa etiam sede episcopali in aliqua civitate, adhuc remanet potestas Curatis. Simili modo probatur, quod potestas Episcoporum

non est a Metropolitanis, nec Patriarchis, nec ab eorum sedibus sicut a causa conservante, quia manet etiam illis destructis, propter quod oportet omnem aliam potestatem Ecclesiae institutam esse a sede immortali, et immobili, scilicet Romana.

Ad secundam, cum dicitur, quod potestas Papae se haberet etc. respondetur, quod potestas Papae se habet ad potestates Episcoporum et Curatorum non sicut potestas Regis ad potestates Principum habentium potestatem iure haereditario, nec etiam sicut potestas regis ad potestates Iudicum habentium potestatem delegatam, vel commissariam, sed sicut potestas Imperatoris, vel Regis se habet ad potestates Iudicum in aliquo gradu regiminis regni., vel imperii simpliciter institutorum ad regendum populum per se, vel per alium. Ista est sententia S. Thom. Unde in 4. dist. 19. dicit, quod potestas Papae se habet ad potestates Episcoporum, sicut potestas Regis ad potestates Iudicum constitutorum per singulas civitates. Et in fine secundi sententiarum dicit, quod ita se habet potestas Papae ad potestates inferiorum, sicut potestas Imperatoris se habet ad potestatem proconsulis. Item in lib. de perfectione vitae spiritualis dicit idem sanctus Thomas, quod si quis recte consideret hoc modo in regimine Ecclesiae, comparantur Archidiaconi, et Plebani ad Episcopum, sicut in regimine temporali praepositi, et balivi ad regem. Et cum arguitur ex adverso, quod hoc sit inconveniens, negatur hoc, et ad probationem respondetur, negando consequentiam; ratio patet ex dictis, quia isti Iudices non sunt commissarii, sed ordinarii ponuntur. Pro quo notandum, quod ordinarium dicitur ab ordine, unde ordinarium videtur importare id, quod secundum communem ordinem in Republica fit semper, propter quod, illud, quod competit diversis gradibus, et statibus in republica ordinatis, ordinarium dicitur, unde potestates competentes statibus huiusmodi institutis in Ecclesia, scilicet Patriarchali, Archiepiscopali, Episcopali, et Pa-

rochiali, dicuntur ordinariae, et illi, qui simpliciter in talibus statibus, et gradibus statuuntur, ut regant populum per se, vel per alium secundum statum, et gradum, in quibus statuuntur, dicuntur ordinarii. Potestas autem commissarii proprie loquendo videtur dici, quando alicui ab aliquo sic instituto committitur eadem potestas, quae est sua ordinaria, secundum quam vicem eius aliquid agat, unde collatio talis potestatis non dicit novum gradum potestatis, vel institutionem simpliciter in aliquo dradu novae potestatis, sed dicit commissionem eiusdem potestatis ab instituto in ipsa potestate, ita quod potestas commissaria est commissa ab instituto in gradu potestatis simpliciter. Et ita patet, quod Praelati isti a Papa positi non sunt commissarii, sed vere ordinarii.

Ad tertium obiectum cum dicitur, quod si sic esset, tunc Iudices, sive praelati non differrent a commissariis, respondetur iuxta dicta, quod hoc sit falsum. Argumentum autem procederet, si potestas Praelatorum esset sicut potestas iudicum non simpliciter positorum in aliquo situ, et gradu regiminis, constitutorum ad regendum populum per se, vel per alios: tunc enim non possent committere, nunc autem, quia non ponimus eos tales, sed sicut diximus, licet potestas eorum sit a Papa immediate, possunt tamen committere.

Ad quartum cum dicitur, quod si ita esset, tunc Papa etc. respondetur, negando consequentiam, et ad probationem negatur universaliter assumptum. Et cum arguitur de legato, non est ad propositum, sicut patet ex dictis.

CAPUT XII.

In quo alia obiiciantur contra id, quod dictum est superius, quod solus Romanus Pontifex in Ecclesia habeat plenitudinem potestatis.

Quamquam superius habita conclusio dicens, quod apud solum Romanum Pontificem resideat plenitudo potestatis Ecclesiae, fuerit tam sanctorum Patrum testimoniis, quam rationibus plene demonstrata, nihilominus adversarii illam impugnare multipliciter nituntur, ponentes hanc conclusionem, videlicet, quod plenitudo potestatis clavium, non solum sit in Papa capite, et pastore universalis Ecclesiae, sed in ipsa universali Ecclesia, et in Concilio universali. Sed istorum *duplex* est modus dicendi.

Quidam enim numero Magistrorum, qui fuerunt in Concilio Constantiensi, prout ex eorum tractatibus colligitur, dicunt: quod potestatis plenitudo est sic in Papa, et in Ecclesia universali, et in Concilio universali illam repraesentante, aliter tamen, et aliter. Pro quo distinguunt, quod aliquid tripliciter potest esse in aliquo. Primo tamquam in subiecto, sicut virtus est in anima, et accidens in substantia subiective. Secundo, tamquam in obiecto, sicut effectus dicitur esse in sua causa, vel in suo fine, quia in illum tendit, tamquam in suum obiectum finale. Tertio, tamquam in exemplo, sicut res visa dicitur esse in speculo, vel aliqua doctrina in libro, quia ibi est repraesentative. Primo ergo modo ut aiunt, plenitudo potestatis est in Papa, tamquam in subiecto eam recipiente et ministraliter exercente. Secundo modo est in Ecclesia tamquam in obiecto causaliter, et finaliter continente. Tertio est in generali Concilio, tamquam in exemplo ipsam repraesentante, et regulariter dirigente. Primum patet, quia Papa proprie loquendo est minister hanc potestatem

subiective recipiens, et administrative dispensans, iuxta illud Luc. 22. *Qui praecessor est in vobis, fiat sicut ministrator*. Secundum patet, quia plenitudo potestatis non est causaliter, et finaliter propter Papam, sed Papa, et eius potestas propter Ecclesiam, et ad eam ordinatur sicut ad finem, idest ad eius aedificationem, quia secundum sententiam Apostoli 2. Corinth. 10. et ult. capitulis, hanc potestatem dedit Dominus in aedificationem Ecclesiae, et non in destructionem. Tertium patet ex eodem verbo Apostoli, quia si Papa uteretur hac potestate ad destructionem Ecclesiae, generale Concilium esset in exemplum, vel speculum dictam universalem Ecclesiam repraesentans, et eius vice, et nomine abusus huiusmodi plenitudinis potestatis coercens regulans, et dirigens, et etiam puniens. Haec illi. Sed illorum positio, et imaginatio videtur nobis, salvo semper meliori iudicio, omnino sine intellectu, quia multa implicat quae simul stare non possunt: immo partes ad invicem sibi contradicunt. Implicant autem contradictionem. Primo, nam in ea parte, in qua dicunt, quod plenitudo potestatis sit in Papa, ut in subiecto administrante illam, et in Ecclesia sicut in obiecto finali, et in Concilio sicut in exemplo, contradicit eorum opinioni in ea parte, in qua dicunt, quod plenitudo potestatis principalius, et excellentius sit in Ecclesia, aut in Concilio, quam in Papa. Patet, quia potestas quaecumque proprius, et principalius dicitur esse, ubi est subiective et administrative, sive dispensative, quemadmodum est in artifice; aut duce exercitus, aut magistro operis, quam sit in obiecto, sive in exemplo, sicut potestas medicandi proprius, et principalius habet esse in medico, quam in corpore infirmo, ad cuius curationem ordinata est, quam in libro medicinae: ars etiam aedificandi principalius, et proprius habet esse in artifice, quam in domo ad cuius aedificationem ordinatur. Caeterum falsum dicunt, quod Ecclesia sit obiectum finale potestatis Papalis: quoniam licet potestas Papalis sit ei

data in aedificationem Ecclesiae, non tamen ipsa Ecclesia dicitur finis ultimus intentus potestatis eius, sed est ipsa beatitudo, ad cuius pascua ipsa universalis Ecclesia per pastorem suum, atque rectorem, qui est Papa, secundum illud Ioann. ult. *Pasce oves meas,* est dirigenda, et deducenda, sicut inferius plenius ostendemus. Praeterea falsum esse videtur, quod potestatis plenitudo sit in Concilio, sicut in exemplo, et speculo, sed potius hoc modo dicenda est esse in lege Christi, sive evangelica, secundum quam tota Ecclesia est regulanda; unde in persona Ecclesiae dicit Propheta de ea: *Lucerna pedibus meis verbum tuum, et lumen semitis meis.* Secundo, positio illa implicat contradictionem, nam in ea parte, ubi in Papa, et in Ecclesia universali, et in Concilio ponunt unam, et eandem potestatem, contradicit ei, quod dicunt, quod Concilium universale potest corrigere, coercere, refrenare, et punire abusus potestatis Papalis. Patet, *nam* cum huiusmodi non possit in Papam, nisi qui sit altioris potestatis, iuxta cap. Inferior dist. 21, impossibile est, quod Concilium ista posset facere, si non habet nisi eandem numero potestatem, quam habet Papa. Tertio, positio illorum implicat, nam in ea parte in qua dicunt plenitudinem potestatis in Concilio esse non sicut in subiecto, et administrante, sed sicut in exemplo, sive in speculo contradicit ei, quod dicunt, quod Concilium potest coercere, refrenare abusus Papae, et abutentem corrigere. Patet, quia licet per modum Concilii admonere, et dirigere quis possit alium non habens aliquam auctoritatem iurisdictionis super eum, corrigere tamen correctione, quae est actus iustitiae, et coercere, refrenare, et huiusmodi, non potest nisi is, in quo est potestas iurisdictionis sicut in subiecto administrante, et exercente illam, ut manifeste patet, cuius enim est potestas, eius est actus, inquit Philosophus. Propter quae, sicut supra diximus, positio illa adversariorum videtur nobis sine intellectu.

Alii vero de numero magistrorum novellorum, qui Basileae fuerunt, altius sapere praesumentes, quam illi qui fuerunt in Constantia, utpote cupidi gloriae, et principatus, dixerunt, quod potestatis plenitudo esset in Ecclesia, non modo sicut in obiecto finali, aut in Concilio, sicut in exemplo, sicut praedixerant supradicti; sed sicut in subiecto administrante, et exercente, sicut practice demonstrarunt, omnem Papalis potestatis administrationem, et exercitium sibi assumentes. Dicunt enim, quod ipsi universali Ecclesiae, quae dicitur collectio omnium fidelium in omnibus membris suis coniunctim, data sit ipsa potestas clavium in plenitudine, etiam principalius, quam Papae, sicut si dicamus, quod uni collegio data sit aliqua auctoritas alicuius iurisdictionis exercendae, vel electionis celebrandae. Ad quam conclusionem probandam perlectis multis eorum tractatibus, reperimus eos multis mediis in variis suppositionibus fundatis procedere.

Prima suppositio est, quod ea, quae dicta sunt Petro, aut Apostolis, trahenda sunt ad Ecclesiam. Hanc suppositionem probant per id, quod dicit beatus August. in epistola ad Esitium de die novissimo; ait enim sic: Verba, quae locutus est Christus ad Apostolos, oportet de successoribus intelligere, sicut illud: *Eritis odio omnibus gentibus propter nomen meum.* Et illud: *Eritis mihi testes in omni Iudaea, et Samaria,* etc. Sicut et illud: *Ego vobiscum sum usque ad consummationem saeculi.* Quod tamen eum universae Ecclesiae promisisse, quae aliis morientibus, aliis nascentibus, usque in saeculi consummationem futura est, quis non intelligat? Haec ille. Item super Psalm. 108 idem August. ita inquit: Quaedam dicuntur, quae, etsi ad Apostolum Petrum proprie pertinere videantur, non tamen habent illustrem intellectum, nisi cum referuntur ad Ecclesiam. Ex hac suppositione, arguunt adversarii sic. Si dicta Petro, et aliis Apostolis trahenda sunt ad universam Ecclesiam, ergo dicta Petro, per quae designatur in eo plenitudo potestatis, intelligen-

da etiam veniunt de universali Ecclesia, et per consequens potestatis plenitudo non tantum apud Petrum fuit, sed etiam apud universam Ecclesiam.

Secunda suppositio est, quod omnia dicta Petro importantia auctoritatem eius, sunt etiam dicta aliis Apostolis, et in illis toti Ecclesiae. Quam suppositionem ostendunt veram maxime in duobus, in quibus potissime data Petro potestas exprimitur. Primo de illo Matth. 16. ubi Christus ait Petro: *Tu es Petrus, et super,* etc. Sequitur: *Tibi dabo,* etc. Quod vero sit hoc dictum omnibus, probant ex eo, quod cum Petrus non solum fuerit interrogatus, sed etiam omnes Apostoli, et Petrus pro omnibus respondet, ut dicit gloss. sequitur, quod cum collatio clavium videatur fuisse ob meritum confessionis fidei, quod non solum pro Petro, sed etiam pro aliis Apostolis dictum sit illi: *Tibi dabo claves*, etc. Quod ita confirmant auctoritate beati August. sermone 10. super Ioann. ita dicentis: Cum esset ipse numerus duodenarius, idest quatripartitus in ternos, et omnes essent interrogati, solus Petrus respondit: *Tu es Christus filius*, etc. Et ei dicitur: *Tibi dabo*, etc. *tamquam ligandi, et solvendi, solus acceperit potestatem:* cum et illud pro omnibus dixerit, et cum omnibus tamquam personam gerens ipsius unitatis accepit. Secundo hoc confirmant auctoritate Leonis Papae, qui in sermone quodam Apostolorum tractans illud: *Quodcumque ligaveris,* etc. ita dicit: In Apostolos alios ius huiusmodi potestatis, et ad omnes Ecclesiae Principes huius decreti constitutio commeavit. Tertio auctoritate Rabani, qui gloss. Matth. 16. ita dicit: Quamvis soli Petro haec potestas data videatur, caeteris tamen Apostolis datur. Consequenter praefatam suppositionem verificare nituntur ex illo Ioann. ult. ubi dictum legitur Petro: *Pasce oves meas.* Quod verbum ad omnes etiam dictum esse probant per beatum August. qui in lib. de agone Christiano ita dicit: Non enim sine causa inter Apostolos Ecclesiae Catholicae personam sustinet Petrus; huic enim Ecclesiae cla-

ves datae sunt, cum Petro datae sunt, et eum ei dicitur ad omnes dicitur : *Amas me, pasce oves meas.* Item ad idem videtur esse beatus Ambrosius in principio pastoralis sui, ita dicens: A Domino dicitur Petro: *Petre amas me?* Et ille : *Tu scis, quia amo te.* Et cum responsio fuisset subsecuta , repetitum est a Domino : *Pasce oves meas;* quas oves , et quem gregem non solum tunc suscepit beatus Petrus , sed et nobiscum eas suscepit , et nos cum illo eas suscepimus omnes.

Tertia suppositio, quod omnia dicta Petro ad potestatem expectantia, sint ei dicta in figura Ecclesiae, idest in nomine, sive persona Ecclesiae. Ad quam suppositionem probandam, inducunt multa dicta August. quoniam ipse solus videtur usus hoc modo loquendi. Et in primis inducunt illud, quod August. dicit super Ioann. et habetur in cap. Quodcumque 24. quaestione I. ubi ita dicit: *Quodcumque ligaveris super terram, erit ligatum et in Coelis:* si hoc tantum Petro dictum est, non hoc facit Ecclesia, si autem in Ecclesia fit, utique quae in terra, ligantur et in Coelo, et quae solvuntur in terra, soluta sunt et in Coelis; si ergo hoc in Ecclesia fit, Petrus quando claves accepit, Ecclesiam sanctam significavit. Ubi Archidiaconus exponit, idest sub signo, et nomine Ecclesiae Petrus claves accepit. Secundo ad idem inducunt illud August. in sermone quodam Apostolorum Petri, et Pauli sic dicentis: Dominus Iesus discipulos suos ante passionem suam sicut nostis, elegit, quos fratres appellavit; inter hos pene ubique Petrus solus totius Ecclesiae gestabat personam, et propterea audire meruit: *Tibi dabo claves Regni Coelorum.* Has enim claves non ipse, ut homo unus: sed unitas accepit Ecclesiae; hinc ergo Petri excellentia praedicatur, quia ipsius unitatis, et universalis Ecclesiae curam gessit quando ei dictum est: *Tibi dabo claves Regni Coelorum, quod omnibus traditum est.* Nam , ut noveritis, Ecclesiam recepisse claves Regni Coelorum, audite in alio loco quid Dominus dicat omnibus Apostolis: *Accipite Spi-*

ritum sanctum; et continuo subiungit: *Si cui remiseritis peccata, remittuntur ei: Si cui tenueritis, tenebuntur;* hoc ad claves pertinet, de quibus dictum est, quae solveritis in terra, soluta erunt in Coelis, et quae ligaveritis in terra, ligata erunt in Coelis. Tertio inducunt illud August. in lib. 5. de unico baptismo dum inquit: *Sicut misit me Pater, et ego mitto vos.* Hoc cum dixisset spiravit, et ait illis: *Accipite Spiritum sanctum, cui remiseritis,* etc. Ergo si personam Ecclesiae omnes gerebant Apostoli, et sic eis hoc dictum est, tamquam ipsi Ecclesiae diceretur pax Ecclesiae, dimittit peccata, et ab Ecclesiae pace alienatio, tenet peccata non secundum arbitrium hominum, sed secundum arbitrium Dei. Quarto inducunt illud August. super Ioann. sermone 124. ubi de Ecclesia loquens, ita ait: *Huius Ecclesiae Petrus Apostolus propter Apostolatus sui primatum gerebat, figurata generalitate personam, quantum vero ad ipsum proprie pertinet natura unus homo erat, gratia unus Christianus, abundantior gratia unus, idemque primus Apostolus, sed quando ei dictum est: Tibi dabo claves Regni Coelorum: et quodcumque ligaveris super terram,* etc. *universam significat Ecclesiam, quae in hoc saeculo diversis tentationibus quatitur.*

Quarta suppositio est, quod quae dicuntur apud sanctos Doctores esse in universali Ecclesia, aut universali Ecclesiae data, intelliguntur data universali Ecclesiae, ut universitati, sive omnibus membris eius coniunctim. Quam suppositionem veram esse credunt, quia nomen Ecclesiae, est nomen collectivum, et quia signum universale videtur distribuere pro omnibus. Qua suppositione praesupposita, pro conclusione eorum inducunt multas auctoritates sanctorum Patrum. In primis est illa Hieronymi in cap. Omnibus 24. quaest. 1. ubi dicit sic: Omnibus consideratis puto me non temere dicere, aliquos ita esse in domo Dei, ut ipsi sint eadem domus Dei, quae dicitur aedificari supra petram. Et post pauca: Quae domus etiam claves

accepit, atque potestatem solvendi, et ligandi. Secundo inducunt illud August. de doctrina Christiana, ubi ita dicit: Est Ecclesia corpus Christi, sicut Apostolica doctrina commendat, quae corpus etiam dicitur. Et sequitur infra: Has ergo claves dedit Ecclesiae suae, ut quae solveret in terra, essent soluta et in Coelo, et quae ligaret in terra, ligata essent in Coelo, ut quisque in Ecclesia eius peccata dimitti non crederet, non ei dimitterentur. Tertio inducunt illam auctoritatem August. super Canonicam Ioann. homilia 10. ita dicentis: Ubi fit remissio peccatorum, ibi est Ecclesia, quomodo Ecclesia: *illi enim sunt datae claves Regni Coelorum, ut quae solveret in terra, essent soluta in Coelis, et quae ligaret in terra, essent ligata in Coelis.* Quarto inducunt illud extra de summa Trinitate, et fid. cath. in cap. Firmiter, ubi dicit, quod Sacramentum Eucharistiae nemo potest conficere, nisi Sacerdos, qui fuerit ordinatus secundum claves Ecclesiae. Non dicit Petri, inquiunt, nec concessae Petro, ac per eum aliis, sed Apostolis, ac eorum successoribus. Unde Ioann. An. in gloss. dicit: quod non soli Petro claves concessit, sed et caeteris Apostolis. Quinto inducunt illud Act. 20. *Attendite vobis, et universo gregi, in quo posuit Vos Spiritus sanctus Episcopos regere Ecclesiam Dei, quam acquisivit sanguine suo.* Sexto inducunt illud, quod habetur in praefatione, quam in celebritate singulorum Apostolorum cantat Ecclesia: Gregem tuum Pastor aeterne non deseras, sed per beatos Apostolos continua protectione custodias, quos operis tui vicarios eidem contulisti praeesse pastores.

Quinta suppositio eorum est, quod numquam legitur aliqua potestas data Petro, nisi simul cum aliis Apostolis. Probant hanc suppositionem sic; quoniam si de concessione potestatis promissae Petro quaeratur, non reperitur alius locus aptior, quam ille Matthaei 18. *Quaecumque alligaveritis.* Unde videtur, quod promissio illa: *Tibi dabo claves,* etc. debeat intelligi prout declarant verba conces-

sionis: sed illa non ad solum Petrum, sed ad Ecclesiam diriguntur principaliter; cum dicit: *Amen amen dico vobis, quaecumque ligaveritis super terram,* etc. ex qua auctoritate dicunt aliqui adversariorum notari aliqua. Primum, quod claves Regni Coelorum, de quibus dixerat Matthaei 16. *Tibi dabo* etc. hic Ecclesiae sunt concessae, cum eadem verba, sub quibus facta est promissio, hic exprimantur; nec in toto sacro Canone bibliae reperitur locus alius, ubi expressius legatur, quod potestas clavium sit data Petro, aut Ecclesiae sub eisdem verbis, quibus promissa fuit. Secundo notatur, quod concessio ista sit in omni stabilitate firmata, quia additur verbum iuramenti, vel assertionis, Amen. Tertio, quod in his verbis intelligitur potestas concessa Ecclesiae non limitate, et in certis casibus, sed in omni plenitudine; quod probare nituntur ex signis universalitatis: *Quaecumque alligaveritis, et quaecumque absolveritis;* sic arguendo: Si ex illo verbo, quodcumque ligaveris super terram, notatur in Petro plenitudo potestatis illimitatae, ergo pariter ex aliis verbis notabitur plenitudo potestatis in Ecclesia, cum non sint minoris continentiae quaecumque, quam quodcumque, ergo non solum in Romano Pontifice residet plenitudo potestatis, sed etiam in ipsa universali Ecclesia.

Sexta suppositio eorum est, quod sicut Deus cuilibet creaturae, cui dedit certam periodum, qua determinatur, quamdiu posset vivere, vel durare, dedit propriam virtutem innatam, et intrinsecam, qua possit se in suo esse conservare, et contra destructionem sui adversantibus resistere, ita Ecclesiae, quam voluit usque in finem saeculi durare, dedit virtutem, et potestatem, qua se in suo esse posset conservare, et potestatem, qua posset se regere, et potestatem, qua adversantibus, sive conantibus ad sui destructionem, resisteret. Patet, inquiunt, hoc ex evidentia terminorum, immo a fortiori cum Christus ipsam Ecclesiam plus aliis diligat. Hoc etiam videtur no-

tari, inquiunt, in verbis de Ecclesia dictis in sua fundatione, etc. Cum enim dixisset super se Petra aedificare Ecclesiam, subiungit statim: Et portae inferi non praevalebunt adversus eam. Ex hoc etiam, aiunt, dicitur in Canticis de Ecclesia, quod est perfecta *terribilis, ut castrorum acies ordinata*. Quomodo autem, inquiunt, esset perfecta in se, et terribilis, si ad conservandum se, et tuendum non haberet in terra virtutem, ac potestatem, sed oporteret ab extrinseco subsidium quaeritare? Nam si Ecclesia ex se auctoritatem non haberet se conservandi; tunc pro tempore, quo Ecclesia sine Papa esset, aut ipse nollet eam tueri, non posset se in esse conservare; quod nemo sanae mentis asseret. Habet ergo Ecclesia virtutem a Christo fundatore eo ipso, quod fundata est, ad se conservandam in suo esse; nec per creationem Papae eam perdit; quia principia essendi, et conservandi intrinseca sunt cuilibet rei: sicut ergo Ecclesia propter creationem Papae non deficit a virtute essendi, ita nec a virtute, et potestate se regendi, et conservandi in suo esse. Postea vero declarantes, quae sit ista virtus et potestas se tuendi, dicunt, quod est communis sententia doctorum, quod est potestas clavium, videlicet scientia discernendi, et potentia iudicandi, ligandi, et solvendi. Ex hac suppositione arguunt concludendo, quod potestatis clavium, et eiusdem potestatis plenitudo, sit data ipsi communitati, sive corpori universitatis Ecclesiae.

Septima suppositio est, quod plenitudo potestatis semper debet manere in Ecclesia, quia alias non videretur Ecclesiae sufficienter provisum, sed in Papa non potest semper manere, ut patet, cum ipse non semper maneat; ergo oportet dicere, quod maneat in Ecclesia. Confirmatur hoc ab aliis dicentibus, quod quemadmodum regimen Civitatis consistit penes congregationem Civium, vel ipsius congregationis partem valentiorem, ut dicunt haberi ex sententia Arist. 3. polit. cap. 8. et conformiter dicendum

est, quod regimen Orbis penes Congregationem hominum totius Orbis, vel ipsius partem valentiorem consistat: ita regimen universalis Ecclesiae vacante Papatu penes ipsam universalem Ecclesiam, quae repraesentatur per Concilium generale, et ipso Concilio congregato consistit penes ipsius Concilii partem valentiorem. Ex his omnibus concludunt, quod potestatis plenitudo, non tantum apud Romanum Pontificem resideat, sed etiam apud universalem Ecclesiam, et multo principalius, utpote quia in ea est immobiliter, et indefectibiliter. Unde ad auctoritates sanctorum dicentium, quod soli Petro data sit a Christo plenitudo potestatis, aut quod solus Romanus Pontifex sit vocatus in plenitudinem potestatis, respondent, quod per ly solus fit exclusio inferiorum, sive particularium personarum, non autem ipsius communitatis Ecclesiae, et etiam quod ly nullus, non distribuat pro communitate, sed pro singularibus personis.

CAPUT XIII.

In quo impugnatur praefata conclusio adversariorum dicentium, quod in alio, quam in Romano Pontifice resideat plenitudo potestatis in Ecclesia.

Quoniam principalis, et quasi fundamentalis punctus huius materiae est intelligere, qualiter potestas clavium data sit Ecclesiae, sive qualiter sit in Ecclesia; ideo nos pro ampliori illustratione huius materiae, et veritatis, quam de Apostolico principatu, ut supra, tam auctoritatibus sanctorum, quam rationibus firmavimus, talem ordinem tenebimus. In primis in hoc cap. positis quibusdam notabilibus, impugnabimus modum adversariorum ponendi in Ecclesia universali potestatem clavium, et per consequens plenitudinem potestatis. Secundo impugnabimus responsiones datas adversariorum ad auctori-

tates sanctorum Patrum inductas pro conclusione nostra. Tertio in sequenti capite explicabitur modus verus, et Catholicus, quo potestas clavium sit data universali Ecclesiae, sive sit in Ecclesia. Quarto, per diversa capitula sequentia, pro pleniori danda responsione, respondebitur ad obiecta adversariorum.

Circa primum, in primis est considerandum, quod de Ecclesia, quae dicitur claves recepisse, potest esse sermo duplex. Aut enim capitur ibi Ecclesia in sua universalitate, prout, scilicet, dicitur universitas, sive collectio omnium fidelium generaliter, prout in cap. Ecclesia de consecr. dist. 1. Aut capitur ibi sub minori universalitate, scilicet, pro universitate tantum omnium clericorum, sive sacerdotum, ut alii volunt. Secundo est notandum, quod potestas clavium est duplex, ut in lib. 1. distinximus, videlicet potestas ordinis, quae proprie, et immediate, ut dicunt Doctores, dicitur clavis regni Coelorum, quia immediate extendit se ad ipsum Coelum removendo impedimenta introitus in Coelum per dimissionem peccati, ut sanctus Thomas dicit in 4. dist. 19. in 1. art. Alia est potestas iurisdictionis, et haec est duplex, quaedam in foro conscientiae, alia in foro exterioris iudicii, sive causarum. Tertio notandum, quod de plenitudine potestatis possumus loqui dupliciter. Uno modo prout plenitudo potestatis includit tam potestatem ordinis, quam potestatem iurisdictionis. Alio modo prout solum includit potestatem iurisdictionis. Quarto est notandum, quod licet aliqua similitudo sit corporis mystici Ecclesiae ad corpus naturale hominis, ut in multitudine membrorum, et aliquali unione eorum ad invicem et in officiorum diversitate, iuxta illud Apostoli ad Rom. 12. Sicut in uno corpore multa membra habemus, omnia autem membra non eundem actum habent, ita multi sumus unum corpus in Christo, singuli autem alter alterius membra; nihilominus multiplex est differentia, et dissimilitudo. Una quidem est, ut dicit sanctus Thomas in 3. parte, quod membra omnia corporis

naturalis sunt omnia simul, membra autem corporis mystici non sunt omnia simul, nec quantum ad esse naturae, quod corpus Ecclesiae constituitur ex hominibus, qui fuerunt a principio mundi usque in finem eius, nec quantum ad esse gratiae, quia etiam eorum, qui sunt uno tempore, quidam gratia carent, aliis eam iam habentibus. Secunda differentia est, quia membra corporis humani constituunt aliquod unum numero reale totum, quod subiective in se toto capax est alicuius formae, aut qualitatis, sive influxus realis quod est ipsum corpus humanum, non autem sic membra, quae dicuntur corporis mystici, quoniam licet fideles fide, spe, et charitate, ut dicit August. uniantur: tamen cum distinguantur personis, et locis, non dicuntur constituere aliquod reale unum numero totum, quod subiective in se toto capax sit alicuius formae, aut qualitatis, aut influxus *alicuius* effectus realis: unde quando Ecclesia dicitur una *unitate* fidei, spei, et charitatis, non est intelligendum, quod unus numero habitus fidei, unus numero habitus spei, et unus numero habitus charitatis in toto ipso corpore sit, quoniam ipsum corpus Ecclesiae non potest esse talium formarum subiectum; unde etiam iuristae dicunt, quod universitas non habet animam, glos. super cap. Romana, §. In universitatem, sed sunt tot numero habitus distincti virtutum fidei, spei, et charitatis, quot numero sunt fideles. Quod ergo dicitur: una fides Ecclesiae, una spes, una charitas, non accipitur unitas ex parte unius subiecti numero earum, quia nullum tale est, sed ex parte obiecti, quia videlicet omnes fideles, qui numero, et merito sunt in Ecclesiae corpore, idem credunt, idem sperant, idem amant, sic dicit sanctus Thomas in 3. dist. 13. Per hanc plane considerationem evanescunt multae phantasiae adversariorum novellorum Magistrorum, atque Doctorum Canonistarum, sicut videbitur infra.

Quibus notatis restat ostendere, quod positio adversariorum falsa sit, quod ut plenius fiat, ponemus aliquas

conclusiones, quas probando, improbabimus positionem ad plenum adversariorum.

Prima conclusio sit ista: Potestas clavium ordinis, quae proprie dicitur clavis Coęli, quia ea fit remissio peccatorum, non est data toti corpori Ecclesiae sic, ut singulis eius membris data sit. Probatur ista conclusio: primo auctoritate beati Ambrosii lib. de poenitentia, et habetur a Magistro sententiarum in 4. dist. 19. et a Magistro Gratiano de poenit. dist. 1. § Nemo, ita dicentis: Ius ligandi, et solvendi solis sacerdotibus permissum est. Patet etiam ex eo, quod olim soli sacerdotes iudicabant inter lepram, et lepram, unde Matth. 8. Dominus inquit leproso: Vade ostende te sacerdotibus, et Luc. 17. ubi inquit etiam decem leprosis: Ite ostendite vos sacerdotibus, ubi dicit glos. interlin. Qui erant figura sacerdotii futuri in Ecclesia. Item patet ex eo, quod Dominus non nisi Apostolis sacerdotibus iam constitutis, ait Io. 20. *Quorum remiseritis peccata, remittuntur eis.* Ratione sic probatur iuxta sanctum Thomam et Albertum Magnum. Gratia, quae in sacramentis datur a capite, in membra descendit; ergo solus est minister sacramentorum, in quibus gratia datur, qui habet ministerium super Corpus Christi verum: sed hoc est solius sacerdotis, qui consecrare Eucharistiam potest; ergo solus sacerdos est minister sacramenti poenitentiae, et per consequens solus ipse habet potestatem ligandi, et solvendi a peccatis. Non enim est opus ad hanc conclusionem inducere plures probationes, quoniam ita nota est, quod oppositum eius non tam est haereticum habitum, et condemnatum in reprobatione errorum Valdensium, qui dicebant omnes bonos homines habere potestatem clavium, quam derisorium.

Secunda conclusio. Potestas clavium ordinis, idest; potestas ligandi, et solvendi a peccatis, non est data universali Ecclesiae, ut universitati sive omnibus eius membris coniunctim. Probatur ista conclusio ex praece-

dentibus sic. Praedicata potestas clavium solis sacerdotibus convenit; ergo non convenit communitati Ecclesiae, ut universitati, sive in omnibus membris suis. Consequentia patet, quia quod uni soli parti universitatis convenit, non potest dici convenire toti universitati in omnibus membris suis. Secundo sic. Potestas praedicta datur in consecratione sacerdotii, unde cum ordinantur sacerdotes, dicuntur eis illa verba, quae Dominus dixit Apostolis Ioann. 20. Accipite Spiritum sanctum, quorum remiseritis peccata, remittuntur eis; sed communitas Ecclesiae non consecratur, nec insignitur sacerdotio ; ergo non potest dici, quod universali Ecclesiae, ut universitati, sint datae claves ordinis, sive potestas ligandi, et solvendi a peccatis. Tertio sic. Nulla universitas potest dici cum veritate habere perfecte, aut plene aliquam potestatem, in cuius exercitium numquam per se potest exire. Istud assumptum patet, quoniam ut inquit *Aristot. de* somno, et vigilia, cuius est potentia, eius est actus; sed tota communitas Ecclesiae non potest exire in actum potestatis ligandi, et solvendi a peccatis. Tum quia solus sacerdos est minister sacramenti poenitentiae, ut in cap. Omnis utriusque sexus, extra de poenit. et remis. Tum quia actiones suppositorum sunt; ergo conclusio vera. Quod autem dicitur a quibusdam adversariis, quod licet Ecclesia universalis non habeat exercitium potestatis clavium absolvendo aliquem a peccatis, potest tamen mandare, quod fiat per aliquem sacerdotem, nihil valet, quoniam hoc cum sit imperative facere, non elicitive, non arguitur, quod communitas ipsa haberet potestatem, sicut nec potestatem consecrandi ex hoc, quod mandaret alicui celebrare, sicut nec electus, aut Archidiaconus nondum in sacerdotio constituti, licet possint mandare alicui sacerdoti absolvere aliquem a peccatis, non propter hoc dicerentur habere potestatem clavium, de qua loquimur. Non est autem opus hic multiplicare argumenta, quia conclusio clarissima est apud Theologos, unde Al-

bertus Magnus, sanctus Thomas et Dominus Bonavent. in 4. d. 19. quaerentes, utrum soli sacerdotes habeant claves non solum dicunt, quod soli sacerdotes habeant claves, quod diximus in prima conclusione, sed etiam quod non sit possibile, quod conveniant alicui communitati, quod dicit ista secunda conclusio nostra. Pro hac etiam conclusione in primo libro aliquas rationes induximus.

Ex istis duabus conclusionibus sequuntur aliqua corollaria. Primum est, quod praedicta potestas clavium, nec subiective, nec formaliter, nec radicaliter, nec fundamentaliter, ut omnibus verbis utamur adversariorum, potest esse in Ecclesia universali, nec in universitate Clericorum, aut Collegio sacerdotum in quodam subiecto communi. Patet corollarium manifeste ex dictis. Secundum corollarium est, quod omnes auctoritates sacrae Scripturae, quae de potestate clavium ordinis, quae dicitur potestas ligandi, et solvendi a peccatis, loquuntur, non possunt veraciter exponi de universali Ecclesia pro omnibus suis membris, sive divisim, sive coniunctim, nec de aliqua alia quacumque communitate minus universali. Patet corollarium ex praefatis conclusionibus, et per consequens non potest de Ecclesia universali exponi praedicto modo auctoritas illa Ioann. 20. *Quorum remiseritis peccata, remittuntur eis,* cum loquatur de potestate praefata ordinis. Quod patet: tum ex glos. interlin. quae ita habet, idest, quos dignos remissione iudicaveritis, duabus videlicet clavibus, scilicet, potestatis, et discretionis, dimittentur eis. Tum ex eo, quod huiusmodi verba omnibus sacerdotibus dicuntur, dum ab Episcopis ordinantur, quibus tamen omnibus non committitur aliqua potestas iurisdictionis. Tertium corollarium est, quod auctoritates sanctorum dicentium, quod Petrus in figura Ecclesiae susceperit huiusmodi potestatem clavium, impossibile est eas intelligi cum veritate ad intellectum adversariorum saepe dictum: patet ex dictis. Quartum co-

rollarium est: quod plenitudo potestatis ecclesiasticae, ut includit potestatem clavium ordinis, non potest esse in Ecclesia universali ad intellectum dictum adversariorum: patet ex superioribus.

Tertia conclusio: Potestas clavium iurisdictionis ecclesiasticae, sive in foro conscientiae, sive exterioris iudicii, non est sic data universali Ecclesiae, quod singulis eius membris sit data, ut singulis. Ista conclusio licet per se nota videatur, nihilominus probatur sic. Inter Ecclesiae membra, omnes fideles tam clerici, quam laici, tam viri, quam foeminae includuntur; unde apostolus ad Galat. 3. Quicumque enim in Christo baptizati estis, Christum induistis. Et ut ait August. ad Bonifacium, et ponitur in cap. nulli de consecr. dist. 4. in baptismate quisque efficitur membrum Christi, sed non omnibus fidelibus est data potestas clavium iurisdictionis spiritualis, *patet,* quia non foeminis, nec laicis, nec clericis omnibus *etiam* sacerdotibus, ut patet; ergo conclusio vera.

Quarta conclusio. Potestas iurisdictionis Ecclesiasticae, non est data toti Ecclesiae, ut universitati, sive omnibus membris Ecclesiae simul iunctis. Probatur ista conclusio ex praecedenti sic: Nulla potestas potest convenire alicui universitati, sive in omnibus membris eius simul, ad quam est inhabilis magna pars illius universitatis, sed ad potestatem iurisdictionis ecclesiasticae, sive in foro conscientiae, sive exterioris, iudicii magna pars universitatis Ecclesiae est inhabilis, nec est capax illius; ergo talis potestas non potest dici convenire universitati Ecclesiae ut sic, consequentia est bona, maior etiam nota, et potest colligi ex cap. cum dilectus extra de consuet. et cap. constit. extra de appellat. minor vero patet. Tum ex conclusione praecedenti. Tum quia cum Ecclesia, ut inquit Beda, in Glos. super Luc. et etiam dicit Hugo de sancto Victore lib. de Sacramentis parte 2. duos complectatur ordines, scilicet, laicos, et clericos, quasi duo latera corporis unius: maior pars, scilicet laicorum, est inhabilis, sive

incapax iurisdictionis Ecclesiasticae, unde in cap. Bene quidem dist. 96. tota synodus protestatur quod laicis personis nulla facultas data est de disponendis ecclesiasticis officiis, idem in cap. sequenti. Patet etiam hoc manifestius de mulieribus,quae quantacumque polleant sanctitate, inhabiles sunt ad claves recipiendas, mulier enim non est subiectum idoneum principatus, sed magis subiectionis. Quamob rem dicit Apostolus 1. ad Corinth. 14. Mulieres in Ecclesia taceant, non enim permittitur Glos. ab aliqua auctoritate eas loqui, sed subditas esse. Etiam dicit in polit. Philosophus, quod corruptio urbanitatis est, cum regimen, sive dominium ad mulierem pervenerit; non videtur autem intelligibile, quod potestas clavium sit data Ecclesiae, ut universitati, sive in omnibus membris eius, et quod excludantur a participatione praedictae potestatis fideles laici viri, et mulieres, quae sunt non modo vera membra corporis Christi, quod est Ecclesia, sed etiam in maiori numero, sive maior pars. Secundo probatur sic praefata conclusio. In qualibet universitate, cui data est aliqua potestas, ut universitati, omnes de illa universitate aequaliter se habent ad ius illius potestatis : patet, quia Canonici omnes aequaliter se habent in actu cuiuslibet potestatis, quam habent ut collegium, sed non omnes fideles, immo nec omnes clerici, immo nec omnes sacerdotes, qui includuntur infra ambitum corporis Ecclesiae, aequaliter se habent ad ius potestatis clavium, ut patet manifeste, quoniam alias non fuisset distinctio potestatis inter Apostolos, nec fuisset distinctio inter sacerdotes maiores et minores, nec Petrus fuisset magis caput Ecclesiae, quam aliquis caeterorum. Quae omnia nedum falsa sunt, sed etiam tamquam haeretica per Ecclesiam condemnata: ergo sequitur quod universitati Ecclesiae, ut tali, idest, ut in omnibus membris suis, simul non sit data potestas talis clavium a Christo; consequentia est bona, et formalis. Tertio sic: Quandocumque alicui universitati in communi, ut universitati,

est data aliqua potestas, sive aliqua clausula, non possunt quicumque illius universitatis exire in actum, sive in executionem potestatis, nisi simul omnibus concurrentibus, aut saltem vocatis, aut nullo contempto omnibus illius universitatis membris; hoc videtur manifestum ut colligitur ex cap. Quia propter; et cap. Coram extra de elect. Sed si universali Ecclesiae in communi, ut universitati, data esset potestas clavium iurisdictionis, sequeretur, quod nec Papa, nec Ecclesiae praelati possent exire in actum, sive exercitium eiusdem potestatis, nisi ad minus convocatis omnibus fidelibus tam laicis, quam clericis; sed hoc est falsum, ut patet, cum hoc non observetur in Ecclesia, nec etiam ad universalia Concilia omnes fideles vocantur, nec omnes clerici, nec etiam omnes sacerdotes, nec tamen reputantur contempti, si non vocantur, nec etiam Papa requirit quorumcumque consensum ad executionem potestatis sibi datae, nec etiam alii praelati, ergo falsum est, quod toti Ecclesiae in communi, aut toti collegio clericorum, aut sacerdotum data sit potestas clavium, ut universitati. Quarto sic. Quandocumque omnibus membris alicuius universitatis est data potestas aliqua, ut universitati, cum omnes ad ius potestatis aequaliter se habeant regulariter, maior pars communitatis praeponitur minori in iudicio. Arg. ex cap. Quia propter extra de elect. et cap. Cum in cunctis extra de his, quae fiunt a maior. par. cap. Si ergo corpori universalis Ecclesiae data esset potestas clavium huiusmodi, aut collegio omnium clericorum, sive sacerdotum in communi, sequeretur, quo ad maiorem partem huius universitatis, quae est pars laicorum, vel ad minores sacerdotes, seu clericos, qui sunt maior pars collegii eorum, tandem posset devolvi regimen, et potestas iudicii totius Ecclesiae, quod est absurdum, iuxta cap. Cum inferior, et cap. Denique dist. 21.

Quinta conclusio: Plenitudo potestatis clavium iurisdictionis, non est data universali Ecclesiae, ut universi-

tati, sive in omnibus eius membris coniunctim. Haec conclusio licet pateat ex praecedenti, quia probato quod Ecclesiae universali, ut communitati, non sit data potestas clavium, probatum relinquitur quod nec plenitudo potestatis clavium illo modo sit data illi; nihilominus probatur multipliciter. Primo sic: Regimen Ecclesiae est a Deo institutum monarchicum, sicut supra saepe probatum est: patet, quoniam hoc regimen est nobilius reputatum tam a philosophis, ut patet 8. ethic. et 4. polit. quam a theologis, et credendum est, quod Deus instituerit regimen Ecclesiae suae in nobiliori specie regiminis; sed in principatu monarchico plenitudo potestatis non est apud omnes sive apud communitatem, sicut est in regimine politico, sed solum apud unum, scilicet apud principem, qui solus principatur; ergo sequitur, quod ex institutione Christi plenitudo potestatis non sit data universitati Ecclesiae in omnibus membris eius, sed tantum in uno, scilicet, Romano Pontifice, qui princeps Ecclesiae a Christo institutus est, ut supra ostendimus. Secundo sic confirmando rationem factam: Si plenitudo potestatis est apud universalem Ecclesiam totam, sequitur, quod non est apud Papam; consequens est falsum, cum sit contra apertissima testimonia sanctorum Patrum, ut supra visum est; ergo antecedens est falsum, cum ex vero non sequatur nisi verum; probatur consequentia, quia si apud totam multitudinem populi Christiani, quae dicitur Ecclesia universalis, quae est collectio omnium fidelium, resideat, sequitur quod principatus Ecclesiae sit politicus, et non monarchicus, et per consequens in nullo, quam in ipsa tota communitate est ponenda potestatis plenitudo. Haec autem differentia ponitur ab Aristot. 8. ethic. et 3. polit. inter tres species principatus, quas ponit, videlicet monarchicam, quae dicitur a monos, quod est unus, et archos, quod est principatus, quasi principatus unius, in quo solo residet plenitudo potestatis. Secunda dicitur Aristocratia, quae dicitur ab aris, quod est virtus, et cratos,

quod est potestas, quasi potestas, sive principatus plurium secundum virtutem imperantium, ita quod nullius. Tertia species communi nomine dicta politia, in qua multi, ut populus principatur, ita quod apud nullum residet plenitudo potestatis, sed apud omnes, ut ibidem dicitur, et sic patet consequentia. Tertio sic: Nulli communitati, cuius cura, regimen, et gubernatio a superiori suo est commissa alicui particulari, est data potestas regiminis sui, et gubernationis: ista videtur nota; sed regimen universalis Ecclesiae est commissum Romano Pontifici, ut tota clamat sanctorum Patrum doctrina; ait enim beatus Greg. ad Imperatorem Mauritium scribens: Cunctis Evangelium scientibus liquet, quod voce Dominica sancto, et omnium Apostolorum principi Petro Apostolo totius Ecclesiae cura commissa est; ipsi quippe dicitur: *Petre amas me? pasce oves meas:* ergo videtur, quod universali Ecclesiae, ut communitati non sit data potestas universalis regiminis totius Ecclesiae, sed tantum Petro, et successoribus eius. Quarto confirmando hanc rationem arguitur sic. Illi soli videtur data potestatis plenitudo, qui solus est pastor totius gregis Dominici; sed solus Petrus est pastor totius gregis Dominici, et nullus alius, nec ipsa communitas Ecclesiae, quae est ipse grex pascendus, et gubernandus; ergo videtur, quod solus Petrus, et ita solus Romanus Pontifex sit vocatus a Christo in plenitudinem potestatis clavium. Quinto sic. Impossibile est quod in aliqua una universitate praelatus, et subditi habeant eandem plenitudinem potestatis; patet, quoniam non capit ratio, quod illud, per quod quis constituitur superior et praelatus aliorum, sit commune praelato, et subditis in eadem plenitudine; sed in tota universitate Christiana Rom. Pontif. est praelatus, et caeteri omnes alii fideles sunt subditi, ut in superioribus est demonstratum; ergo conclusio vera. Sexto confirmando praecedentem rationem arguitur sic: Plenitudo potestatis, quae ponitur in Ecclesia, aut est una, et eadem numero cum ea, quae poni-

tur in Papa, aut est alia; sed non potest dici, quod sit alia, quia sic essent duae supremae potestates, sive plenitudines potestatis, quod esse non potest. Tum quia quod per superabundantiam dicitur in unoquoque genere unum tantum est. Tum quia pluralitas principatuum non est bona, 12. metaphys. Tum quia duas supremas potestates non patitur unitas Ecclesiae. Non potest etiam dici, quod sit una, et eadem numero plenitudo potestatis, quia si sic, tunc neque Papa esset superior, et praelatus Ecclesiae, nec Ecclesia posset dici superior potestate ipso Rom. Pontif., quod tamen adversarii volunt; patet, quia si par impar imperium non habet, multo minus, ubi est identitas potestatis. Responsio autem, quam ad hanc rationem dant quidam adversariorum dicentes, quod licet sit eadem, quia tamen ut dicunt, illa potestas est excellentiori modo in Ecclesia, scilicet, invariabiliter, et inobliquabiliter, quo modo non est in Papa, Ecclesia habet iurisdictionem supra Papam, non valet aliquid. Tum primo, quia praesupponit falsum, quia, ut iam probavimus, talis potestatis plenitudo non potest esse subiective, et formaliter in universitate Ecclesiae, sed solum in Rom. Pont. et per consequens, sicut superius circa cap. 7. est probatum, non potest esse excellentiori modo in universitate Ecclesiae, quam in Romano Pontif. Tum secundo, quia etiam dato quod esset, scilicet, una, et eadem numero potestas Ecclesiae in utroque, sicut in uno subiecto, est impossibile intelligere, quod Ecclesia habeat iurisdictionem super Romano Pontif., nec e converso, nec potest circa unam, et eandem potestatem numero in uno, et eodem subiecto pro eodem tempore attendi talis comparatio, ut in uno dicatur esse excellentiori modo, quam in alio. Praeterea dato etiam, quod sit, cum talis differentia, puta esse invariabiliter, et variabiliter non augeat, nec minuat potestatem ipsam, non potest ex tali differentia argui, quod unus habeat iurisdictionem super alium; alias, qui sanctior esset, aut diuturniorem haberet potestatem in Ecclesia, di-

ceretur iurisdictionem maiorem habere, quod est falsum, immo inter errores Ioan. Hus, et Vicleff condemnatur. Septimo arguitur sic. Ex tota Scriptura sancta non potest hoc haberi, quod universali Ecclesiae in communi sive in omnibus membris eius simul sit data plenitudo potestatis, sed magis contrarium, ergo hoc non videtur asserendum; consequentia patet, quoniam ut ait Hier. quod de S. Scriptura firmitatem non habet, eadem facilitate contemnitur, qua probatur; antecedens patet, quoniam si aliqua Scriptura talis esset, per adversarios esset inducta. Quod autem nulla earum, quas inducunt, faciat ad propositum positionis eorum, nos ostendemus infra, cum ad argumenta eorum respondebimus. Ex his conclusionibus sequuntur aliqua corollaria. Primum quod auctoritates sanctorum Patrum, quae videntur attribuere toti Ecclesiae in communi potestatem clavium, aut auctoritatem iudicii, aut magisterii, non sunt accipiendae sic, quod omnibus fidelibus, nec omnibus clericis, aut ut singulis, aut in unum simul coniunctis, ut universitati, talis auctoritas, aut potestas, divina ordinatione data sit. Patet, quoniam, ut probavimus multipliciter, hoc non modo falsum est, sed etiam, ut videtur, erroneum, cum contra Evangelium Christi, et sanctorum Patrum doctrinam videatur negare beatum Petrum fuisse caput universalis Ecclesiae; videatur etiam negare principatum Ecclesiasticum esse monarchicum. Item videatur negare principatum Ecclesiae esse hierarchice dispositum, et Rom. Pont. potestatis plenitudinem habere; quod etiam sit positio illa quasi impossibilis, partim ostendimus supra, et infra in responsione argumentorum clarius videbitur. Secundum corollarium est, quod auctoritates sacrae Scripturae et sanctorum, quas adversarii inducunt, intelligentes modo praefato, perverse, et aliter, quam Spiritus sanctus efflagitat, illas interpretari videntur; patet ex dictis, et plenius ex dicendis in responsione ad argumenta. Tertium corollarium est, quod falsum est, quod adversarii in secunda parte

conclusionis eorum dicunt, videlicet, quod potestatis plenitudo principalius sit in Ecclesia universali, quam in summo Pontifice. Patet tum ex dictis sic: Potestatis plenitudo clavium non est in universali Ecclesia ad intellectum eorum, ut probatum est, ergo nec est in ea principaliter, nec minoribus principaliter ad intellectum eorum, videlicet in omnibus membris Ecclesiae simul. Praeterea falsitas illius manifestissime patet ex forma absolutionis, qua sacerdos quilibet utitur in Ecclesia in absolutione sacramentali: ait enim sic: Auctoritate omnipotentis Dei, et beatorum Apostolorum Petri, et Pauli; non autem dicit auctoritate Ecclesiae universalis, et tamen fiendum necessario esset, si potestas clavium esset principalius in universali Ecclesia ad intellectum adversariorum quam in Petro, sive eius successore. Et haec de primo principali.

Circa secundum, in quo impugnanda est responsio adversariorum, quam dant ad auctoritates sanctorum Patrum dicentium, quod solus Romanus Pontifex vocatus sit in plenitudine potestatis, aut quod nulli alteri sit data plenitudo potestatis a Christo, est sciendum, quod responsio eorum stat in hoc: quod per ly solus, non fiat exclusio communitatis Ecclesiae, sed particularium personarum, sive singulorum membrorum de Ecclesia; et similiter, quod cum dicitur, quod nulli, nisi Petro sit data plenitudo potestatis, ly nulli distribuat pro singulis particularibus non autem pro communitate. Sed quod ista responsio nulla sit, et sit contraria mentibus sanctorum Patrum, quorum auctoritates inductae sunt, patet. Tum primo, quia praesupponit, quod potestatis clavium plenitudo possit esse subiective, et formaliter, ac dispensative in ipsa universali Ecclesia, sive in omnibus membris eius simul, quod superius est improbatum sufficienter. Tum secundo, quia doctores praefati dicentes soli Petro datam esse plenitudinem potestatis, ponunt Ecclesiae principatum esse monarchicum iuxta Evangelium Christi; de ratione autem principatus monarchici,

ut saepe repetitum est, est quod plenitudo potestatis resideat apud unum scilicet principem, et non apud omnes. Tum tertio, quia praefati doctores ponunt quod Petrus sit Princeps, pastor, et caput totius Ecclesiae universalis, cum quibus non potest stare, quod in ipsa universali Ecclesia, cui ipse praesidet, sit eadem plenitudo potestatis cum eo: et maxime, eum additione ista; et principalius, quam in eo: unde sanctissimus Leo Papa in cap. Ita Dominus dist. 19. apertissima luce dicit, quod ita Dominus huiusmodi muneris sacramentum ad omnium Apostolorum officium pertinere voluit, ut in beatissimo Petro Apostolorum omnium summo principaliter collocaret,. ut ab ipso quasi a quodam capite dona sua, velut in corpus omne, diffunderet. Haec ille. Ergo ex intentione illorum patrum est, quod per ly solus et per ly nullus, non solum excluduntur alii particulares, sed etiam ipsa communitas ad intellectum adversariorum. Et ita patet quod responsio adversariorum nulla sit.

CAPUT XIV

In quo datur vera intelligentia huius quod a sanctis Patribus dicitur, quod Ecclesiae universali sunt claves datae.

Improbata sufficienter, prout nobis visum est, adversariorum intelligentia huius, quod dicitur: quod universali Ecclesiae claves datae sint, iam restat explicare, quae sit vera intelligentia huius.

Pro quo notandum, quod huius propositionis: Ecclesiae universali datae sunt claves, triplex potest esse intellectus. Unus est, quod claves datae sint Ecclesiae in singulis suis membris divisim. Et iste intellectus est falsus, et erroneus, et iam condemnatus inter errores Valdensium, qui dicebant singulos bonos homines habere claves, sive potestatem absolvendi, et ligandi. Secundus est, quod universali Ecclesiae in omnibus membris suis

coniunctim, sive simul, datae sint claves, sicut dicitur de principatu politico; in quo potestas, sive principatus dicitur esse apud communitatem. Sed iste intellectus, qui videtur esse adversariorum, iam est improbatus non modo tamquam falsus, sed etiam quodammodo impossibilis; nam ostensum est clarissime, quod sit impossibile, quod alicui communitati sive congregationi fidelium simul, sive omnium clericorum, sive etiam omnium sacerdotum collegio conveniat habere claves regni coelorum, quibus peccatorum fit remissio, quoniam ostensum est, nullam communitatem, ut sic, posse esse subiectum talis potestatis. Item ostensum est, quod nec communitati universalis Ecclesiae, sive universitati omnium clericorum, nec omnium sacerdotum collegio, ut communitati, sive simul in omnibus membris datae sint claves iurisdictionis, et minus plenitudo potestatis. Tertius intellectus est, quod universali Ecclesiae datae sunt claves non in omnibus membris eius sed in aliquibus membris eius tantum, et plenitudo potestatis data sit illi in uno membro tantum, scilicet principali: quod est caput in corpore, quod est Rom. Pont. Et iste est verus et catholicus sensus, et quem habent sancti Doctores, cum dicunt claves datas esse universali Ecclesiae. Unde de potestate ligandi, et solvendi a peccatis dicit beatus Ambr. lib. de poeniten. quod ius ligandi, et solvendi solis sacerdotibus est permissum. Et beatus Hieron. et habetur in Gloss. Matt. 16. quod datae sunt claves omni Ecclesiae in Episcopis, et presbyteris. De potestatis vero plenitudine, dicunt sancti Doctores, quos supra induximus, quod soli Petro data sit, et in eo Rom. Pont. eius successori. Pro cuius intellectus pleniori notitia est sciendum, quod potestas clavium, ut colligitur ex Apostolo tam 1. ad Corinth. 12. quam ad Ephes. 4, ponitur inter gratias gratis datas, quas Christus dedit corpori Ecclesiae, unde ait: Dedit quosdam pastores etc. Gratiae autem gratis datae non sunt ita datae corpori Ecclesiae, quod omnibus Ecclesiae membris sint distributae: sed quibus-

dam tantum aliquae, et aliis aliae. Unde ait Apostolus 1. Corinth. 12: Divisiones gratiarum sunt, idem autem spiritus, ubi dicit Glossa: gratias hic appellat diversos gradus, et ordines, qui sunt in officiis Ecclesiae. Et infra inquit Apostolus: Posuit quidem Deus quosdam in Ecclesia, primum Apostolos, secundo Prophetas, tertio Doctores, deinde virtutes, et exinde gratias curationum, opitulationes, gubernationes, genera linguarum, numquid enim omnes Apostoli? numquid omnes Prophetae? numquid omnes Doctores? numquid omnes virtutes? numquid omnes habent gratiam curationum? numquid omnes linguis loquuntur? numquid omnes interpretantur? Haec Apostolus qu. d. no. Et ad Rom. 12. postquam dixit: Multi unum corpus sumus in Christo, singuli autem alter alterius membra, sequitur: Habentes donationes secundum gratiam, quae data est nobis differentes, sive prophetia secundum rationem fidei, sive ministerium, Glos. Ecclesiasticum, habentes in ministrando, Gloss. assidue, qui docet in doctrina etc. Ex quibus verbis Apostoli manifestum habetur. Primo, quod huiusmodi gratiae non infunduntur, nec sunt singulis membris Ecclesiae corporis communes. Secundo, quod huiusmodi gratiae infunduntur singularibus membris corporis particulatim, non autem universitati, aut communitati membrorum; nullus enim doctus ignorat, quod talium gratiarum subiectum capax esse non potest ipsa communitas. Praeterea notandum est, quod propter unitatem ipsorum membrorum in ipso corpore Ecclesiae ipsum corpus Ecclesiae dicitur saepe recipere, habere, et exercere, sive operari; quae officialia membra sua, vel aliquod etiam unum membrorum recipit, habet, aut operatur, licet illud tale convenire non possit toti universitati membrorum, nec proprie veraciter possit dici de ea, sed tantum per figuram synecdochen denominando totum a parte: sicut in corpore naturali hominis exemplum est manifestum, homo crispus dicitur vel calvus, licet calvities, et crispitudo

uni tantum membro hominis, scilicet capiti, intersint, ita similiter reperitur in corporibus per similitudinem dictum; plura namque attribuuntur uni populo, licet toti non conveniant, sed tantum aliquibus illius populi, unde Glos. ordinaria super illud Apostoli 1. Corint. 10: Sedit populus manducare, dicit sic: Populus, idest quidam de populo, totum pro parte ponit: sic in proposito propter unitatem in corpore Ecclesiae multa, quae quibusdam tantum conveniunt, attributa leguntur ipsi toti corpori Ecclesiae, ut potestas ministerialis clavium ligandi, et solvendi a peccatis, quae solis sacerdotibus convenit, et in quibus subiective, et dispensative esse potest, dicitur Ecclesiae data, cuius membra sunt ipsi sacerdotes. Unde Ambros. ubi supra: Ius ligandi, et solvendi babet Ecclesia, quae veros habet sacerdotes, et similiter de aliis actibus. Unde Archidiaconus super illud, Ecclesiae charitas, de con. di. 4. dicit: Ecclesia dicitur facere, quod eius ministri faciunt secundum instituta, puta parvulos baptismo offerre, baptizare, peccata dimittere. Haec ille: Propter praefatam etiam unitatem corporis mystici non solum dicitur Ecclesia habere illud, quod singulariter praelati in Ecclesia habent, sicut claves, et plenitudinem potestatis, quam solus Papa habet, sed etiam quod Christus principale ipsi Ecclesiae caput habet; unde beatus Aug. tractans illud Apoc. 2. Qui vicerit, et servat opera mea usque in finem, dabo potestatem ei super gentes, et reget eos in virga ferrea, ut vas figuli comminuentur, sicut et ego accepi a Patre meo, dicit: sic in Christo habet Ecclesia hanc potestatem, sicut dicit Apostolis, cum illo omnia nobis donavit. Ubi considerandum multum utiliter venit ad vitandos multos errores, quod cum aliqua legantur attributa Ecclesiae, est advertendum respectu quorum, vel respectu cuius illa talia attribuantur ei, cum non omnia omnibus conveniant, sed quaedam quibusdam, quaedam aliis, et quaedam uni; alias faciliter quis posset errare. Cuius considerationis defectus videtur nobis, quod fuerit causa adversariis mul-

torum errorum, unde valde convenienter venit in hoc loco notanda illa regula, quae ponitur in gloss. supra 17. quae originaliter est beati Aug. di. Attende regulam unitatis capitis, et corporis, quasi enim una persona est caput, et corpus, ideoque una voce utitur caput cum membris, licet ea, quae dicuntur, ad diversa referantur; quaedam enim soli capiti conveniunt, quaedem solis membris, quaedam capiti conveniunt, quaedam capiti, et membris. Item quae membris conveniunt, quaedam praeteritis, quaedam praesentibus, quaedam futuris, quaedam perfectis, quaedam imperfectis conveniunt, et tamen in tanta diversitate, una vox est, et quasi una persona loqui videtur. Haec Gloss. Ex quibus omnibus manifeste patet, qualiter intelligendae veniant omnes auctoritates sanctorum dicentes, quod Ecclesiae catholicae datae sunt claves, quia non quidem in ipsa tota communitate, sive multitudine membrorum, sed in aliquibus tantum, scilicet in Episcopis, et Presbyteris, ut ait Hieron., et in istis ut singularibus, non ut collegio, quoniam sicut apertissime monstratum est, in communitate, sive universitate non potest esse subiective, nec dispensative potestas ligandi, et solvendi a peccatis, de qua auctoritates sanctorum maxime loquuntur, ut patet ex.ipsa littera.

CAPUT XV.

In quo respondetur ad obiectiones fundatas in alia suppositione.

Suppositio autem alia adversariorum est, quod nunquam aliqua potestas legatur data Petro, nisi simul cum aliis Apostolis. Quod autem haec suppositio falsa sit, manifeste ostenditur. Primo, quoniam illud, quod Ioann. ult. scribitur: *Simon Ioannis diligis me plus his? pasce oves meas*, in quo maxime tam secundum Doctores Theologos, quam Canonistas Petro cura totius Ecclesiae, et principatus committitur, soli Petro dictum est, ut supra osten-

sum est, tum ex littera, cum ait Christus: *Simon Ioannis diligis me plus his? etc.* tum beati Chrysostomi testimonio, qui super Ioann. ita inquit: Alios, scilicet Apostolos, praeteriens, huic de talibus loquitur, eximius Apostolorum erat Petrus, et os Discipulorum, et vertex Collegii. Ecce quod inquit, alios praeteriens; ergo soli Petro est hoc dictum. Item Gregor. ibidem: Petro sancta Ecclesia est commissa, ipsi specialiter est dictum: *Pasce oves meas.* Et cum dicitur ex adverso, quod non sit alius locus apertior concessionis potestatis Petro commissae, Matth. 16. quam Matth. 18. ubi dicitur ei, et aliis simul: *Quaecumque alligaveritis, etc.* dicimus, quod hoc videtur falsum, quia hic non videtur aliqua facta concessio potestatis, sed tantum promissio, sicut quando Petro dictum est: *Quodcumque ligaveris etc.* Quod ex tribus videtur colligi. Tum primo, quia si tunc Matth. 18. concessio fuisset potestatis clavium, quae promissa erat Matth. 16. cum dictum est Petro: *Tibi dabo claves Regni Coelorum*, profecto non indignati fuissent ad invicem Apostoli, nec certassent de primatu, infra Matth. 20. cap. cum iam certi essent de voluntate et dispositione Christi, ac de potestate sibi concessa, et tamen Christus indignatis Discipulis adversus filios Zebedaei ait: Scitis, quia Principes gentium dominantur eorum, et qui maiores sunt, potestatem exercent in eos, non ita erit inter vos, sed quicumque voluerit inter vos primus esse, erit vester servus; non ergo videtur, quod Matth. 18. adimpleta fuerit promissio clavium facta Petro. Tum secundo, quia Matth. 16. utraque clavis, scilicet tam ordinis, quam iurisdictionis ad regimen, et tuitionem Ecclesiae promissa fuit Petro. Unde Chrysost. et habetur in Gloss. continua. Vide qualiter Christus reducit Petrum ad excelsam de ipso intelligentiam, haec enim se promisit daturum, quae sunt propria Dei solius, scilicet peccata solvere, et Ecclesiam immutabilem facere inter tot persecutionum, et tentationum procellas; sed Matth. 18. tantum de clave iurisdictionis

in exteriori iudicio fit mentio, ut patet ex littera; dicitur enim: Si Ecclesiam non audierit, sit tibi sicut Ethnicus, etc. Sequitur, *quaecumque alligaveritis, etc.* gloss. interlin. vinculo anathematis; non ergo tunc adimpleta fuisse videtur promissio facta Petro. Tum tertio, *quia claves Regni Coelorum, quae promissae erant Petro, non dantur nisi Sacerdotibus.* Tales autem non erant Apostoli, quando dictum est eis: *quaecumque alligaveritis, etc.* cum facti fuerint Sacerdotes in die coenae, ergo falsum est, quod id, quod promissum erat Petro Matth. 16. fuerit adimpletum Matth. 18. quantumcumque currat aliqua similitudo in verbis, inter verba dicta Petro Matth. 16. et verba dicta omnibus Apostolis Matth. 18. Et si dicatur, quod Hieron. dicit in gloss. Matth. 18. quod potestatem tribuit Apostolis, dicendum, quod debet exponi, idest designatur, vel insinuatur danda Apostolis, et eorum successoribus, et hoc in Petro, in quo sicut ait Augustin. figurabatur unitas omnium Pastorum. Si quaeratur autem: quando data est potestas clavium Petro et aliis Apostolis? Ibi respondendum nobis videtur, salvo meliori iudicio, sub sex conclusionibus sequentibus.

Prima est, quod Matth. 16. cum dictum est Petro: *Tibi dabo claves Regni, etc.* non est Petro data potestas, sed promissa. Patet conclusio ex ipsa littera; dicitur enim dabo, quod est futuri temporis; patet etiam expresse ex superius dicto beati Chrysostomi, qui ait promittit, etc. hoc etiam patet testimonio beati Hieronymi, qui supra Matth. tractans praefata verba Christi Matth. 16. *Et ego dico tibi, quia tu es Petrus, et super hanc petram aedificabo Ecclesiam meam, etc.* dicit: Consideret, qui haec quaerit Petro illam benedictionem, et beatitudinem, atque potestatem, et aedificationem super eum, Ecclesiae in futuro promissam, non in praesenti datam.

Secunda conclusio: promissio illa potestatis facta Petro fuit promissio tam potestatis clavium ordinis, quam iurisdictionis. Patet conclusio ex dictis. Haec conclusio vi-

detur esse, tam Alex. de Ales in 4. et S. Thomae, et Alberti, ac Bonaventurae in 4, quoniam claves in sua plenitudine promissae sunt tunc Petro.

Tertia conclusio: potestas iurisdictionis in foro exteriori designata Matth. 18. non videtur data tunc actu Apostolis, sed bene insinuata dari, sive promissa concedi Apostolis eorumque successoribus. Patet conclusio ex superius dictis.

Quarta conclusio: potestas clavis ordinis fuit actu donata Petro, et Apostolis aliis simul, quando Ioann. 20. dictum est illis: *Accipite Spiritum sanctum, et quorum remiseritis peccata remittuntur eis*. Super quo verbo dicit beatus Gregorius in homilia, quod hic Apostoli Primatum Divini iudicii sortiuntur, ut vice Dei quibusdam peccata teneant, et quibusdam relaxent.

Quinta conclusio est, quod potestas iurisdictionis plena in utroque foro data est Petro, cum ei dicitur Ioann. ult. *Simon Ioannis, diligis me? pasce oves meas*. Pascere enim proprie est Regiae potestatis. Unde olim Reges pastores dicebantur. Pascere, ut inquit Gloss. est oves credentes in Christo, ne a fide deficiant, confortare, terrena subsidia, si necesse est, subditis providere, et exempla virtutum cum verbo praedicationis impendere, adversariis obsistere, errantes subditos corrigere. Ex quo habetur, quod hic, ut dictum est, plenitudo potestatis iurisdietionis data sit Petro. Unde beatus Gregorius inquit, quod cura totius Ecclesiae, et Principatus Petro committitur. Et beatus Chrysostomus super eodem loco, inquit: *Pasce oves meas:* negatione deleta committit Petro residentiam fratrum.

Sexta conclusio: adimpletio promissae, sive insinuatae potestatis iurisdictionis dandae aliis Apostolis a Petro, fuit facta mediante Petro propter Ecclesiae unitatem servandam. Patet conclusio tam ex illo Leonis Papae in cap. Ita Dominus distinct. 19. quam ex illo eiusdem in sermone 3. ordinationis suae ita dicentis: Magnum, et mirabile est dilectissimi: huic viro, scilicet Petro, consortium potentiae suae tribuit divina dignatio, et si quid com-

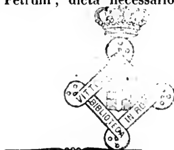
mune cum eo caeteris voluit esse Principibus, numquam nisi per ipsum dedit, quidquid aliis non negavit.

Ad id vero, quod ex adverso arguebatur ex praedicta suppositione, quod cum sub eadem universalitate dictum esset Petro, et Apostolis: *Quaecumque alligaveritis, etc.* Matth. 18. sub qua dictum fuerat Petro Matth. 16. *quodcumque ligaveris, etc.* non tamen plenitudo potestatis residere dicenda est apud Petrum, sed etiam apud alios, respondetur dupliciter.

Primo, quod falsum est, quod sub eadem universalitate, et caet. quoniam cum Petro Matth. 16. promissio fiat utriusque clavis, tam scilicet in foro conscientiae, quam in foro exterioris iudicii, et cum dictum est Apostolis Matth. 18. *quaecumque alligaveritis, etc.* tantum promissio fit iurisdictionis in foro exterioris iudicii, manifestum est, quod quodcumque dictum Petro est maioris utilitatis, quam quodcumque dictum Apostolis, et hoc notat etiam Origenes in Gloss. quae tractans illud Matth. 18. *Quaecumque alligaveritis super terram, alligata erunt in Coelo,* sic ait: *In Coelo dicit, non in Coelis sicut Petro,* quia non sunt tantae perfectionis sicut Petrus; loquimur autem de perfectione potestatis, et auctoritatis.

Secundo respondetur, quod dato, quod Matth. 18. data esset Apostolis potestas actu Petro promissa Matth. 16. non propter hoc sequitur, quod in eadem universalitate, aut plenitudine data esset Apostolis aliis dispersis, aut simul collectis, in qua Petro. Et ratio huius sumitur ex dictis Domini Alberti Magni; et beati Thomae. Dominus autem Albertus Magnus respondens ad unum simile argumentum in 4. dist. 17. dicit, quod cum Dominus dixit Apostolis: *Accipite Spiritum sanctum, et quorum remiseritis, etc.* praesupponit esse ordinem in Discipulis, quoniam ante praefecerat, sive ordinaverat Petrum super omnes esse, Matth. 16. *Tibi dabo claves, et quodcumque etc.* et Luc. 22. *Et tu aliquando conversus confirma Fratres tuos.* Cum ergo hic ordo iurisdictionis a Domino ante

fuerit institutus, praesupponit illum, ut secundum illum conferret executionem officii, quando insufflavit, et dixit: *Accipite Spiritum sanctum, et quorum, etc.* Haec Albertus. Sanctus vero Thom. in 4. distinct. 29. respondens quasi ad idem argumentum de aequalitate potestatis in Apostolis, dicit sic: quod quamvis omnibus Apostolis communiter data sit potestas ligandi, et absolvendi, tamen ut in hac potestate significaretur aliquis ordo, primo soli Petro data est, ut ostendatur, quod ab eo in alios debeat ista potestas descendere; haec sanctus Thomas. Ex quibus verbis manifeste colligimus, quod dato iuxta adversarios, quod in verbo Matth. 18. daretur potestas Apostolis omnibus, quae Petro promissa fuerat Matth. 16. verba tamen dicta Petro Matth. 16. cum ei, sicut capiti a quo in alios derivanda erat potestas, dicta intelligantur, sunt extensioris utilitatis, quam dicta aliis Apostolis Matthaei 18. quibus non absolute sicut Petro, sed supposito ordine ad ipsum Petrum, dicta necessario intelligenda veniant.

INDEX

